Abdullah Rafi'

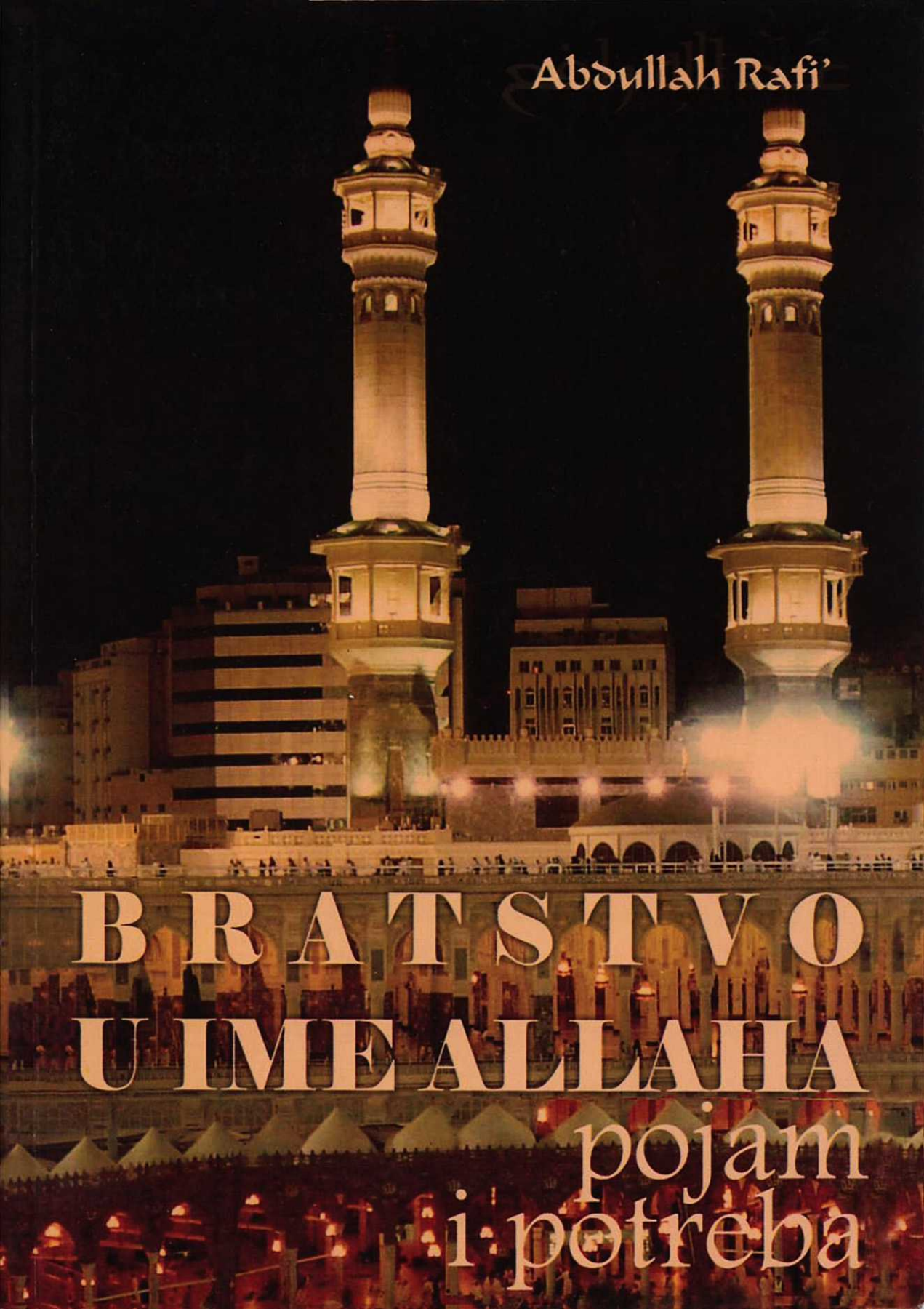

BRATSTVO U IME ALLAHA

pojam i potreba

Naslov orginala:

Naslov prijevoda:
"Bratstvo u ime Allaha - pojam i potreba"

Sabrao i priredio:
Abdullah Rafi'

Preveo:
prof. Fahrudin Haseljić

Lekutura:
prof. Jasmin Mehić

Korektura:
prof. Ermin Čelenka Skomoranin

Šerijatska recenzija:
prof. Jasmin Mehić

Dizajn korica:
Osman Nadarević

Izdavač:
UG Ensarije

Mjesto i godina izdanja:
G. Vakuf, 2007/1428

Bratstvo u ime Allaha
pojam i potreba

Sabrao i pripremio:

Abdullah Rafi'

Predgovor

Zahvala zaista pripada Allahu dželleŝanuhu i neka je salavat i selam na najodabranijeg i posljednjeg Allahovog Poslanika i miljenika Muhammeda sallallahu alejhi ve sellem, njegovu časnu porodicu, njegove ashabe i sve one koji ga budu slijedili do Sudnjeg Dana.

Nema sumnje da odmah posle vjerovanja u Allaha dželleŝanuhu i pokornosti Poslaniku sallallahu alejhi ve sellem, pa zatim pokornosti roditeljima, dolazi islamsko bratstvo. U prevodu značenja 10. ajeta sure Al-Hudžurat (sobe) stoji: "Zaista su vjernici braća, zato pomirite vaša dva brata i bojte se Allaha, da bi vam se milost ukazala."

Iz ajeta vidimo da Allah Uzvišeni ne govori u imperativu, 'budite braća', kao što je to slučaj kod ostalih naredbi, već On to potvrđuje i konstatuje da nakon imana mora postojati islamsko bratstvo u protivnom dovodimo u pitanje naš iman.

Knjiga koja je pred nama, među prvim je knjigama na bosanskom jeziku koja zasebno obrađuje ovu temu. Ukoliko pažljivo čitamo štivo ove knjige uočićemo da je pisac sa širokom perspektivom i razumijevanjem napisao ovo djelo koje je veoma aktuelno za sva vremena, a posebno za naše vrijeme.

Valja istaći i to da je pisac dugogodišnji da'ija na našim prostorima, odakle se je i oženio. Imajući predstavu o islamskom preporodu na našim krajevima, još je veći podsticaj da napiše nešto što je veoma potrebno današnjoj sahvi (buđenju), a posebno muslimanima naših područja. Prve generacije su znale kazati: "Znamo ga po dobru, a ne čistimo nikog pred Uzvišenim Allahom!"

Svjedoci smo loših odnosa među muslimanima i njihove razjedinjenosti u čitavom ummetu, te smatramo da ova knjiga daje vrijedan i važan doprinos u približavanju i popravljanju bratskih odnosa među muslimanima i iskreno je preporučujemo za čitanje.

Molimo Uzvišenog Gospodara, Allaha dželleŠanuhu da ovaj trud primi kao dobro dijelo i nagradi najljepšom nagradom sve one koji doprinjeli da se ova knjiga pojavi i da bude podsticaj svima koji žele da se popravi stanje muslimana. Poslanik sallallahu alejhi ve sellem, nam dolazi sa nasihatom pa nam kaže: "I budite Allahovi robovi, braća!"

Naša posljednja dova je, 'hvala Allahu, Gospodaru svih svijetova i neka je salavat i selam na Njegovog Poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem'.

Bilal Bosnić, Damask — ŠAM 09. 12. 1427 h.g.

Bismillahir-rahmanir-rahim

Uvod

Hvala pripada Allahu, Njega hvalimo, od Njega pomoć i oprost molimo. Utječemo mu se od zla duša naših i od loših djela naših. Onaj koga Allah uputi taj je na pravom putu, a koga u zabludi ostavi tome ni zaštitnika ni vodilje nećeš naći. Svjedočimo da nema boga osim Allaha Jedinog koji druga nema, i da je Muhammed Njegov rob i poslanik.

Uzvišeni je rekao: "O ljudi, Mi vas od jednog čovjeka i jedne žene stvaramo i na narode i plemena vas dijelimo da biste se upoznali. Najugledniji kod Allaha je onaj koji Ga se najviše boji."[1]

Takođe: "O ljudi, Gospodara svoga se bojte! Zaista će potres, kada Smak svijeta nastupi, veliki događaj biti! Na dan kad ga doživite svaka trudnica će svoj plod pobaciti, i ti ćeš vidjeti ljude pijane, a oni neće pijani biti, već će tako izgledati zato što će Allahova kazna strašna biti."[2]

Allah je počastio ovaj ummet time što ga je učinio najboljim narodom koji se ikada pojavio, poslao mu najboljeg poslanika i njihovog uglednika Allahova Poslanika Muhameda, sallallahu alejhi

1 Sura "Sobe" 13.

2 Sura "Hadž" 1-2.

ve sellem, i objavio mu najuzvišeniju knjigu koja će se učiti do Sudnjega dana, a to je Kur'an plemeniti. Uzvišeni je rekao: "Vi ste najbolji narod koji se ikada pojavio: tražite da se čine dobra djela, a od nevaljalih odvraćate, i u Allaha vjerujete."[3]

Polazeći od obaveze bratstva u vjeri i obaveze savjeta i iskrenog odnosa prema svim muslimanima, želim podsjetiti na osnove bratstva u ime Allaha te na našu nasušnu potrebu za bratstvom i na njegov veliki uticaj na život muslimana, povodeći se u tome za riječima Allahovog poslanika sallallahu alejhi ve sellem: "Vjera je iskren odnos", ponovivši to tri puta. Rekli smo: "Prema kome, Allahov Poslaniče?" "Prema Allahu, Njegovoj knjizi, Poslaniku, muslimanskim vladarima i svim muslimanima" reče.[4]

Hasan el-Basri je rekao: "Neki drugovi Allahova Poslanika su znali reći: "Tako mi Onoga u čijoj ruci je moja duša! Ako hoćete Allahom ću vam se zakleti da su Allahu od Njegovih robova najdraži oni koji se trude da omile Allaha Njegovim robovima i da omile Njemu Njegove robove, i na svakom koraku savjete dijele." Drugi kaže: "Volio bih da mi se tijelo na komade isječe samo da ljudi budu pokorni Allahu Uzvišenom."

Kako je bratstvo u ime Allaha jedna od najčvršćih veza imana, nama je obaveza stalno podsjećanje na njega i pozivanje ljudi da ga oživljavaju i jačaju njegove stubove. To je i mene navelo da pripremim ovaj skromni rad, neće li Allah dati da se muslimani okoriste njime i da on bude razlogom jačanja njihovog bratstva, bratstva koje je u vrevi dunjalučkog života i zauzetosti njime, počelo da blijedi. Ovo je podsjećanje i govor iz srca upućen svakom onom ko mari za bratstvom u ime Allaha.

Abdullah Rafi'

3 Sura "Imranova porodica" 110.

4 Bilježi Muslim: br.55 ; poglavlje "Iman"; naslov "Nazivanje selama je dio imana."

PRVO POGLAVLJE

Vrijednost bratstva u ime Allaha

Zasigurno je bratstvo u ime Allaha jedna od najjačih i najčvršćih veza imana, i zdravo društvo je ono koje svoje međusobne odnose gradi na vezi iskrene ljubavi u kojoj ovosvjetski interesi nemaju udjela.

Kur'ani Kerim nam, opisujući Allahovog Poslanika i njegove ashabe u njihovom jedinstvu i solidarnosti, donosi najljepše i najuzvišenije primjere bratstva u ime Allaha u kojim se ogledaju značenja milosti, ljubavi, prijateljstva, pa kaže Uzvišeni:

"Muhammed je Allahov poslanik, a njegovi sljedbenici su strogi prema nevjernicima, a samilosni među sobom; vidiš ih kako se klanjaju i licem na tle padaju želeći Allahovu nagradu i zadovoljstvo,..."[5]

U tumačenju ovog kur'anskog ajeta Ibn Kesir kaže:

"Ovo je osobina vjernika, da bude strog i žestok prema nevjernicima, dobar i milostiv prema dobrima, srdit i namršten u susretu sa nevjernicima, nasmijan i veseo kada sretne svoga brata vjernika."[6]

Poslanik sallallahu alejhi ve sellem pojašnjavajući međusobne odnose muslimana kaže:

"Primjer vjernika u njihovoj međusobnoj ljubavi i samilosti je kao primjer jednog tijela. Kada se jedan dio tijela razboli i ostali dijelovi trpe od nesanice i groznice."[7]

5 Sura "Pobjeda" 29.

6 Tefsir Ibn Kesir 7/242.

7 Bilježi Muslim br.2568 Poglavlje o dobročinstvu, međusobnim vezama i adabima; naslov "Pohvalnost oprosta i skromnosti te zabranjenost psovke."

Takođe je sallallahu alejhi ve sellem rekao:

"Vjernici su jedni drugima poput građevine čiji se djelovi međusobno učvršćuju ", te je onda isprepleo prste.[8]

Oba su hadisa u Sahihu tj. vjerodostojni su.

El-El-Begavi u tumačenju ajeta kaže:

"Žestoki prema njima (nevjernicima) kao lav prema svojoj žrtvi; spram njih neosjećaju samilost, dok jedni druge vole i suosjećaju, kao dijete roditelja."[9]

Tumačeći navedeni ajet El-Nesefi kaže:

"Njihova žestina prema nevjernicima je išla do te mjere da su pazili da ih odjeća ili tijelo nevjernika ne dotakne, a njihova međusobna samilost je dovela do toga da kada god vjernik vidi vjernika, rukuje se i izgrli s njim."[10]

Islamsko bratstvo je blagodat Allaha Milostivog prema svojim robovima koju im je podario kada je spojio njihova srca, Uzvišeni je rekao:

"Svi se čvrsto Allahova užeta držite i nikako se ne razjedinjujte! I sjetite se Allahove milosti prema vama kada ste bili jedni drugima neprijatelji, pa je On složio srca vaša i vi ste postali, milošću Njegovom, prijatelji; i bili ste na ivici vatrene jame, pa vas je On nje spasio. Tako vam Allah objašnjava Svoje dokaze, da biste na pravom putu istrajali."[11]

U povodu objave ovog ajeta se kaže da je objavljen zbog ensarija El-El-Evsa i El-El-Hazredža kada je Poslanik sallallahu alejhi ve sellem pobratimio njih i muhadžire, a to je bila jedna od prvih stvari kojima je pozivao Vjerovjesnik sallallahu alejhi ve sellem Tako je učinio njihovo bratstvo sprovedenim ugovorom ne

8 Bilježi Muslim br.2585 Poglavlje o dobročinstvu, međusobnim vezama i adabima; naslov "Pohvalnost oprosta i skromnosti te zabranjenost psovke."

9 Tefsir El-Begavija 5/121.

10 Tefsir El-Nesefi 4/241.

11 Sura "Imranova porodica" 103.

praznim govorom, učinio ga je djelom vezanim za živote i imetke, a ne parolom koju jezici ponavljaju a koja u životnoj stvarnosti nema nikakvog uticaja.

Vjerodostojno je zabilježeno da je Poslanik sallallahu alejhi ve sellem, kada su muhadžiri sa njim došli u Medinu, pobratimio Abdurrahmana ibn Aufa i Sa'da ibn Rebi'u pa je Sa'd rekao Abdurrahmanu:

"Ja sam jedan od najbogatijih ensarija, pa uzmi pola mog imetka, a imam i dvije žene pa vidi koja ti se više sviđa, ja ću je pustiti pa je ti, nakon što joj istekne priček, oženi!"

Reče: "Da tebi Allah podari bereketa u tvojoj porodici i imetku, pokaži ti meni gdje vam je pijaca!"[12]

Cijenjena braćo, čestita omladino, o vi koji nosite La ilahe illallah! Pogledajte bratstvo, dokle ide! Pred njim padaju sve strasti duše i sav lažni dunjalučki sjaj. Ovosvjetska dobra na njegovom putu postaju bezvrijedna, a bratstvo u vjeri biva vrjednije i sigurnije kod Allaha od svakog imetka i slasti kojima vrvi dunjaluk.

Ponudio mu je svoju kuću i nije se time zadovoljio, nego mu je ponudio i svoju ženu koja mu je nabliža i najdraža osoba! A onda dolazi do izražaja uzvišena skromnost i poštenje, i on kaže:

"Ne!", prisjećajući se hadisa Poslanika sallallahu alejhi ve sellem: "Gornja ruka je bolja od donje"; "Da tebi Allah podari berićeta u tvojoj porodici, pokaži ti meni gdje vam je pijaca!!"

Ovo je velika škola, i nije se čuditi njenim učenicima da su na ovakvom stepenu morala, jer njihov učitelj u toj školi je Muhammed sallallahu alejhi ve sellem, "jer ti si, zaista najljepše čudi."[13]

12 Bilježi Buhari br. 5072; Poglavlje o braku 67; naslov:"Reći svome bratu: koju od mojih žena želiš."

13 Sura "Al-Qalam" 4.

Dr. Ekrem Dija' el-Umeri kaže:

"Postupak Ibn Aufa pun ponosa, plemenitog morala i nastojanja da ne iskorištava svoga brata, nije ništa manje zadivljujući od nesebičnosti Ibn Rebi'a.

Uspio je, kao vješt trgovac, prokrčiti put svome novom životu te nakon kratkog vremena se i oženiti i isplatiti vjenčani dar u vrijednosti od 20 grama zlata. Nakon toga je Allah dao bereket u njegovom radu pa se njegovo bogatstvo povećalo, da bi postao jedan od najbogatijih ashaba. On nije pristao da njegova ruka bude donja, nego samo gornja koja daje a ne uzima."[14]

Neprijateljima islama se u tom blagoslovljenom periodu nije svidjelo da gledaju muslimane u iskrenom bratstvu i velikoj slozi. Tako je jedan židov došao u Medinu i ušao kod grupe ljudi iz El-Evsa i El-Hazredža dok su sjedili u džamiji pa im rekao:

"Zar ste zaboravili ratove iz džahilijeta?!" Pa je počeo nabrajati odmazde iz džahilijeta i uspomene iz ratova koje su vodili sve dok krv nije uzavrila i dok se jedni na druge nisu rasrdili. Digli su se jedni protiv drugih pozivajući na oružje i na svoja obilježja, pa su dogovorili da se sukobe u El-Harri izvan Medine.

Čuvši za to Poslanik sallallahu alejhi ve sellem staje između dvije zavađene strane i kaže:

"O ljudi! Zar niste bili u zabludi pa vas je Allah preko mene uputio?!

Zar niste bili razjedinjeni pa vas je Allah preko mene sjedinio?!

Zar niste ratovali jedni protiv drugih pa vas je Allah preko mene pobratimio?!"

Rekoše:

"Tako je Allahov Poslaniče".

"Zar ja nisam još uvijek među vama?!" reče.

---

14 Dirasetun fi es-Sireti en-Nebewijje: 154.

"Jesi Allahov Poslaniče" odgovoriše.

"Zar mi ne dolazi objava a ja sam među vama?!" reče.

"Dolazi" rekoše.

Reče: "Pa šta je onda ovo?!",

te im je proučio ajete iz sure Ali Imran, pa su se pokajali za ono što su uradili, pomirili se, izgrlili i oružje bacili.[15]

Tada je Allah objavio:

"O vjernici, ako se budete pokoravali nekim od onih kojima je data Knjiga; oni će vas, nakon što ste prihvatili pravu vjeru, ponovo vratiti u nevjernike. A kako možete nevjernici postati kad vam se kazuju Allahovi ajeti i kad je među vama Njegov Poslanik?"[16]

Tj. kako da jedni druge ubijate?! Kako da se mrzite? Kako da se za vratove hvatate?! Kako da nevjernici postanete "kad vam se kazuju Allahovi ajeti i kad je među vama Njegov Poslanik?" ?!..... Zar Kur'an nije među vama?! "A ko je čvrsto uz Allaha, taj je već upućen na pravi put."[17]

Allahov Poslanik je bio svjetiljka kojom je Allah obasjao tmine džahilijeta duboko ukorijenjenog u društvu koje je veličalo pojmove snage, nepravde, nasilja i tlačenja. Rib'i ibn Amir obračajući se kralju Bizantije detaljno je opisao to društvo:

"Živjeli smo u džahilijetu (neznanju), obožavali smo kipove, jeli strvine, radili ružna djela, kidali rodbinske veze, ružno se odnosili prema komšiji, a jaki među nama su tlačili slabe, sve dok nam Allah nije jednog od nas poslao kao Poslanika čije porijeklo, istinoljubivost i povjerljivost odveć poznajemo pa smo povjerovali u njega."[18]

15 "Poslanikov životopis" od Ibn Hišama 3/93.

16 Sura "Imranova porodica" 100-101.

17 Sura "Imranova porodica" 101.

18 El-Isabe fi temjizi es-sahabe od Ibn Hadžera el Askalanija 2/458.

I on, sallallahu alejhi ve sellem, jeste poslan sa istinom, kao što Uzvišeni Allah kaže:

"On je neukima poslao Poslanika, jednog između njih, da im ajete Njegove kazuje, i da ih očisti i da ih Knjizi i mudrosti nauči, jer su prije bili u očitoj zabludi."[19]

Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je njihove duše oslobodio okova nepravde i nasilja, i ispunio ih vrlinama bratstva i dobročinstva, do te mjere da su se žrtvovali jedni za druge.

Tako u poznatoj bici na Jermuku jedan od ranjenika kojima je ponuđena voda daje prednost svome ranjenom bratu da pije prvi, iako je i on bio na izdisaju, a ovaj opet daje prednost trećem, da bi se posuda sa vodom opet vratila prvom ranjeniku a on već preselio. Preselili su na Ahiret a njihov postupak potrvdio je težnju, a to je: Sutra ćemo sresti one koje volimo, Muhameda i njegove ashabe.

Evo i muhadžira, sjećaju se dobra koje su im učinili njihova braća ensarije, pa kaže Enes:

"Muhadžiri rekoše: "Allahov Poslaniče, nikada nismo vidjeli ljude, poput ovih kojima smo došli, da su solidarniji iako imaju malo, niti da ljepše udjeljuju kada imaju mnogo. Pobrinuli su se za našu opskrbu, uzeli nas za ortake u poslovima, pa se bojimo da sva nagrada ne ode njima."

Reče: "Neće, sve dok im budete zahvalni i dok za njih budete molili."[20]

Evo i Omera ibn Hataba, Allah s njim bio zadovoljan, gdje kaže:

"Tako mi Allaha, noć mi se odulji kada se sjetim svoga brata u islamu, pa iz silne želje jedva čekam jutro da ga zagrlim."

Allahov miljenik sallallahu alejhi ve sellem je sebi za brata u ime Allaha uzeo Ebu Bekra Siddika.

---

19 Sura "Petak" 2.

20 Bilježi ga Ahmed u Musnedu 3/203, i Ibn Ebi Šejbe br. 6561 ; Poglavlje o edebu, naslov" Lijepa zahvalnost."

Kako li je samo uzvišeno to bratstvo između Pečata svih vjerovjesnika i najboljeg poslanika, i najistinoljubivijeg u ovom ummetu Ebu Bekra, Allah s njim bio zadovoljan!? Allah ih je spojio u jednom ajetu Kur'ani Kerima gdje kaže:

"Kad su njih dvojica bili u pećini i kada je on rekao drugu svome: "Ne brini se,..."[21]

A Poslanik sallallahu alejhi ve sellem kaže:

"Čovjek koji mi je najviše dobra učinio svojim imetkom i ophođenjem je Ebu Bekr, i kada bi, pored svoga Gospodara, nekoga drugog za prisnog prijatelja uzeo, bio bi to Ebu Bekr, ali tu je bratstvo i ljubav u islamu. Sva vrata koja direktno iz kuća vode u džamiju zazidajte, osim Ebu Bekrovih vrata."[22]

Rekao je sallallahu alejhi ve sellem:

"Kada bi nekoga od stanovnika Zemlje uzeo za prisnog prijatelja onda bi uzeo Ebu Bekra, ali je islamsko bratstvo bolje od toga."[23](u drugoj predaji: "ali je on moj brat i drugar (ashab).")

Eš-Ša'rani kaže:

"Abdullah sin Omerov, Allah bio zadovoljan s njima, bi uslovio onome ko hoće da putuje s njim da mu Abdullah snosi sve troškove puta te da dotičnom hizmeti i da mujezini."[24]

---

21 Sura "Pokajanje" 40.

22 Buhari br.3454; Poglavlje o vrlinama ashaba; naslov: Riječi Poslanika sallallahu alejhi ve sellem.: "Zazidajte sva vrata osim Ebu Bekrovih."

23 Buhari br.3456 ; Poglavlje o vrlinama ashaba; naslov: Riječi Poslanika sallallahu alejhi ve sellem.: " Kada bi nekoga za prisnog prijatelja uzeo."

24 Tenbihu-l-mugterrin 92.

Cijenjena omladino:

Nemojte se čuditi stepenu do kojeg je došlo ovo uzvišeno bratstvo i iskrena ljubav! To je poklon Milostivog: iman, i Allahova velika blagodat. Onaj čiji iman-vjerovanje bude iskreno i čije namjere budu čiste, sam sebe nagoni na pružanje najuzvišenijih i najveličanstvenijih primjera bratstva u ime Allaha.

Uzvišeni je rekao:

"Da si ti potrošio sve ono što na Zemlji postoji, ti ne bi sjedinio srca njihova, ali je Allah sjedinio, - On je zaista Silan i Mudar." [25]

Je li Bilala Habeši ju (somalijca), Selmana el-Farisi ja (perzijanca) i Suhejba er-Rumija (bizantinca) sjedinio imetak? Ili porijeklo? Ili možda ugled i vlast? Ne tako mi Allaha, ove materijalističke, ovosvjetske vrijednosti nikada neće moći napraviti ummet poput ummeta Muhammeda sallallahu alejhi ve sellem Srce ovog ummeta je srce jednog čovjeka, a tako i njegovi osjećaji, ...

osvojio je istok i zapad. Rekao je Uzvišeni:

"Vi ste njabolji narod koji se ikada pojavio: tražite da se čine dobra djela, a od nevaljalih odvraćate, i u Allaha vjerujete."[26]

Bilježi Buharija u svome Sahihu da su se ashabi r.a. sastali radi dogovora o nekim ratnim pitanjima. Među njima je bio Halid bin Velid (Allahova sablja), Bilal ibn Rebah i Ebu Zerr. Govorio je Bilal, pa mu Ebu Zerr replicirajući reče: "Sine crnkinje!" Bilal reče: "Tako mi Allaha, sa ovim ću upoznati Allahovog Poslanika", pa je otišao kod Poslanika sallallahu alejhi ve sellem i obavijestio ga: "Allahov Poslaniče!" reče "rekao mi je to i to." Tada je lice Allahovog Poslanika pocrvenilo i on je pozvao Ebu Zerra pa mu rekao:

"Zar ga želiš osramotiti majkom njegovom? Ti si uistinu čovjek u kome još ima džahilijeta."

25 Sura "Plijen" 63.

26 Sura "Imranova porodica" 110.

Ebu Zerr je izašao i rekao:

"Zasigurno ću, tako mi Allaha, vratiti Bilalu njegovo pravo koje ima kod mene." Pa je Ebu Zerr r.a. položio glavu na zemlju i rekao Bilalu: "Gazi Bilale, moju glavu, nogom svojom! Allaha mi, ja je podići neću dok je ti svojom nogom ne nagaziš!"[27]

To je bratstvo, bratstvo s kojim sve posljedice grijeha i pogrešaka bivaju pobrisane, a na njihovo mjesto dolazi čista ljubav i zbratimljenost. To je bratstvo imana na čijem putu vjernik gleda da zadovolji svoju braću žrtvujući time svoj lični uspjeh i zadovoljstvo.

Kur'an nam dolazi podsjećajući nas na tu uzvišenu i čvrstu vezu, pa Uzvišeni kaže:

"O ljudi, mi vas od jednog čovjeka i jedne žene stvaramo i na narode i plemena vas dijelimo da biste se upoznali. Najugledniji kod Allaha je onaj koji Ga se najviše boji."[28]

A Poslanik sallallahu alejhi ve sellem podsjećajući nas na vrijednosti bratstva kaže: "Nijedan od vas neće biti pravi vjernik sve dok svome bratu ne bude želio što i sebi."[29]

U komentaru ovog hadisa se kaže da želi svome bratu sve ono što je Allah dozvolio, i pokornosti i ibadete koje je naredio. Šejh Ebu Omer bin Salah kaže:

"Što znači da se neće upotpuniti iman nijednog od vas sve dok svome bratu u islamu ne bude želio što i sebi."

A najveće dobro je da želiš svome bratu da bude na pravom putu, i da razumije vjeru, da čuva namaz u džematu. Imam Ahmed bilježi u svome Musnedu od Sehl bin Sa'da es-Sa'idija da je Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem rekao:

---

27 Buhari br.30; Poglavlje o imanu; naslov: Nepokornosti poput onih iz džahilijeta, njihov počinilac ne postaje nevjernik osim da učini širk.

28 Sura "Sobe" 13.

29 Bilježi Muslim br. 45 ; Poglavlje o imanu; naslov: Nijedan od vas neće biti pravi vjernik sve dok svome bratu ne bude želio što i sebi.

"Vjernik je u odnosu na ostale vjernike poput glave u odnosu na tijelo. Vjernik osjeća bol zbog stanja u kojem su vjernici kao što tijelo pati zbog boli u glavi."[30]

Prenosi se da je neki beduin počeo vrijeđati i psovati Ibn Abbasa pa mu on reče: "Vrijeđaš me a ja pri sebi imam tri lijepe osobine." Pa su ljudi upitali: "Koje, Ibn Abbase?" On reče:

"Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, nikada nije pala kiša a da joj se nisam obradovao i Allahu zahvalio iako nemam nikakve stoke; tako mi Allaha, nikada nisam čuo za kadiju koji sudi po Allahovoj knjizi a da nisam za njega Allahu dovu uputio iako kod njega nikakve parnice nemam; i tako mi Allaha, kad god sam shvatio značenje nekog ajeta iz Allahove knjige poželio sam da Allah i drugim ljudima dadne da ga razumiju kao što je i meni dao."

Draga braćo, omladino imana, ova čistota koja je ukrasila njihova srca dala im je produktivnu svijest i jedinstvenu skromnost koja ih je učinila da paze na tuđa prava, čuvaju ljubav i znaju prava bratstva u vjeri, bez zlobe i pakosti, niti mržnje i zavisti.

Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem kaže:

"Čuvajte se sumnjičenja, jer su sumnjičenja najlažniji govor! Nemojte prisluškivati, niti uhoditi, nemojte se nadmetati niti jedni drugima zaviditi, nemojte se mrziti i jedni drugima leđa okretati! Budite Allahovi robovi braća, kao što vam je naredio! Musliman je muslimanu brat, ne čini mu nepravdu, ne ostavlja ga na cjedilu niti ga prezire i potcjenjuje. Bogobojaznost je ovdje.", pokazujući na grudi. "Dovoljno je čovjeku zla da potcjenjuje, omalovažava i prezire svoga brata muslimana. Svakom muslimanu je zabranjena krv, čast i imetak njegovog brata muslimana.

Allah doista ne gleda u vaša tijela, niti u vaš izgled, nego gleda u srca vaša i djela vaša."[31]

---

30 Sujuti u el-Džami' es-Sagir br.6659 a Albani ga je ocijenio dobrim.

31 Bilježi Muslim br. 2563 Poglavlje o dobročinstvu, međusobnim vezama i adabima; naslov: Zabrana sumnjičenja, nadmetanja, uhođenja i zavaravanja u prodaji.

Vjerovjesnik sallallahu alejhi ve sellem je sjedio u džamiji a oko njega ashabi r.a. pa im reče:

"Sada će uči kod vas jedan od stanovnika dženneta", pa je ušao čovjek kojem je voda od abdesta kapala sa brade. Klanjao je dva rekata i sjeo. Drugi dan je Poslanik sallallahu alejhi ve sellem ponovio iste riječi, pa tako i treći dan onaj isti čovjek bi svaki put ušao u džamiju. Ibn Omer krenu za njim i prenoći kod njega ne bi li vidio kakav mu je ibadet, post i namaz, ali ništa posebno od toga ne nađe. Čovjek mu reče: "Ja zanoćim a u mome srcu nema zlobe niti pakosti ni prema jednom muslimanu."

Ibn Omer mu tada reče: "To je ono što je tebe uzdiglo na visoke stepene a mi ga ne možemo ispuniti."[32]

Od Ibn Omera se također prenosi da je rekao: "Vidio sam Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem kako obilazi oko Ka'be i kaže: "Koliko li si uzvišena i kolika li je samo svetost tvoja, ali je svetost jednog vjernika kod Allaha još veća."[33]

Poslušaj, Allah te sačuvao, kako vjernik ima veću svetost od Ka'be časne! O ti koji si nemaran prema pravima svoje braće, ti koji si dao prednost dinaru i dirhemu nad islamskim bratstvom! Zar ovo nije opomena koja će te odvratiti?! Zar u ovome nije pouka za one koji pouku primaju?!

Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je rekao:

"Propao je rob dinara, propao je rob dirhema, propao je rob ogrtača (odjeće), propao je rob kadife! Propao i izopačio se, a kada se ubode neka mu trn ne izađe!"[34]

32 Bilježi ga Hejsemi u Medžme'u zvaid br. 13049; Poglavlje o edebu; naslov : Čistota srca od prevare i zavisti.

33 Bilježi ga Ibn Madže br. 3932 Poglavlje o fitnama; naslov: Svetost krvi i imetka vjernika.

34 Buhari br. 2730 Poglavlje o džihadu; naslov: Straža u pohodima na Allahovom putu.

Ebu Davud bilježi hadis mursel[35] u kojem Poslanik sallallahu alejhi ve sellem kaže ashabima:

"Zar svako od vas ne može da bude poput Ebu Damdama?!", a Ebu Damdam je ashab koji je bio tako siromašan da ni pregršt hurmi nije imao. Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je pozvao da se udijeli sadaka (za vojnog pohoda), pa je ovaj ashab potražio u svojoj kući nešto za sadake, koji dinar ili dirhem, ali nije našao ništa. Tada je ustao i u tminama noći klanjao dva rekata a potom rekao:

"Gospodaru moj! O Allahu! Bogati udjeljuju iz imetka svoga, vlasnici konja spremaju konje svoje, vlasnici deva opremaju deve svoje! Allahu moj, ja imetka nemam, niti deve a ni konja, Allahu moj ja radi Tebe udjeljujem ovu sadaku pa je primi: Allahu moj, ko god mi je nepravdu nanio ili me uvrijedio ili me opsovao ili me ogovorio a musliman je, oprosti mu i očisti ga i pređi preko toga!"[36]

Allahova roba je skupa! To je džennet prekriven neugodnostima,[37] džennet do kojeg nema puta osim sa iskrenošću, davanju prednosti svojoj braći i ljubav prema njima. Džennet nema druge cijene do bogobojaznosti, prijateljevanja sa dobrima i spremnosti da im se u susret izađe i na lijep način prema njima odnosi.

Bilježi Ebu Nu'ajm u el-Hiljeh hadis koji prenosi Ebu Se'id r.a. i kaže: "Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je rekao:

"Allah azze we dželle je džennet izgradio svojom rukom, cigla od zlata, cigla od srebra, a malter od najboljeg mošusa, zemlja je šafran, a kamenje biseri, a onda mu je rekao: "Govori!", pa je rekao: "Uspjeli su vjernici!". Meleci tada rekoše: "Blago tebi, prebivalištu vladara."[38]

35 Sa lancem prenosilaca u kojem fali ashab. (op. prev.)

36 Sunen Ebi Davud br. 4886 Poglavlje o edebu; naslov: Ko muslimanu vrati ogovaranje.

37 Tj. na putu do Dženneta, moraju se podnositi neugodnosti. (op. recenzenta)

38 El-Hiljeh br. 6; str. 204.

Ovo je jedan od opisa dženneta, pa neka svako od nas pogleda kakva je djela pripremio za susret sa Gospodarom svih svjetova!

Draga braćo!
Vi koji izgovarate *La ilahe illalah!*

Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je rekao:

"Sedmoricu će Allah staviti u svoj hlad na Dan kada drugog hlada neće biti: pravedan vladar; mladić odrastao u pokornosti Allahu; dva čovjeka koja su se voljela u ime Allaha, radi Njega se sastajali i rastajali; čovjek koji Allaha u samoći spomene pa mu oči zasuze; čovjek čije je srce vezano za džamije; čovjek koji udijeli sadaku i to prikrije tako da mu ljevica ne zna šta je udijelila desnica i čovjek kojeg lijepa i ugledna žena pozove na blud a on kaže: "Ja se, uistinu, Allaha, Gospodara svih svjetova, bojim." [39]

Molimo Uzvišenog Allaha da budemo među ovom sedmoricom koje će On staviti u svoj hlad na Dan velike vrućine i brige! Tu neće biti drveća da pravi hlad, nit oblaka koji bi zaštitili od vreline sunca koje će se na Sudnjem danu spustiti tako da će biti na samo jednu milju od glava. Samo Allah zna kakva će muka i tegoba snaći ljude toga dana. I onda će se Uzvišeni, koji se uzdigao iznad svoga Arša onako kako priliči Njegovoj Uzvišenosti, spustiti onako kako to priliči Njegovoj Savršenosti, a potom reći tako da ga čuju oni koji su daleko kao i oni koji su blizu:

"Ja sam Vladar!" , neka je Slavljen i Uzvišen: "Kome pripada vlast u ovome danu?!" upitat će.

Pa će sam sebi odgovoriti: "Allahu Jedinom Silnom."

---

39 Buhari br. 629 Poglavlje o džematu i imametu; naslov: Ko sjedne u džamiju čekajući namaz i vrijednost džamija.

Tada će Uzvišeni uputiti prvi poziv i reći:

"Gdje su oni koji su se u Moje ime voljeli? Danas ću ih staviti u svoj hlad, a danas drugog hlada osim Moga neće biti." Pa će oni ustati koračajući preko ljudi sve dok ne dođu u hlad Arša.[40]

Ibn Kajjim je u stihu rekao:

*U edenske vrtove sa njima požurimo * u tvoje prvo prebivalište koje si nastanjivao*

To je uistinu velika počast, velika nagrada, i neka se za nju trude trudbenici! Neka se za nju vole prijatelji i braća u vjeri!

Uzvišeni je rekao:

"Toga Dana će oni koji su jedni drugima bili prijatelji postati neprijatelji, samo to neće biti oni koji su se Allaha bojali i grijeha klonili:

"O robovi Moji, za vas danas straha neće biti, niti ćete i za čim tugovati; oni koji su u ajete Naše vjerovali i poslušni bili - uđite u džennet, vi i žene vaše, radosni!"."[41]

Od Ebu Se'ida el-Hudrija se prenosi da je rekao: "Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je rekao:

"Sobe onih koji su se voljeli u ime Allaha će se u džennetu vidjeti kao zvijezde koje izađu na istoku ili zapadu, pa će se reći: "Ko su ovi?!" "Ovo su oni koji su se voljeli radi Allaha Uzvišenog." odgovorit će se."[42]

Njih nije spojio dunjaluk i njegova dobra! Nisu se sastali radi njega niti njegovih strasti! Nije ih sjedinio dirhem niti ih je razjedinio dunjaluk.

---

40 Muvetta od Imama Malika br. 13 Poglavlje o Aršu; naslov: Predaje o onima koji se vole u ime Allaha.

41 Sura "Ukras" 67-70.

42 Bilježi ga Bezzar br. 3592 u poglavlju o zuhdu; naslov: Oni koji se vole u ime Allaha(4/228).

*Krvlju se njihova ljubav kupuje * pa ko je taj*
ko će za novac prodati je?

Bratstvo u ime Allaha nije oslabilo da bi ga oni koji su bankrotirali preuzeli, niti mu je cijena pala da bi ga siromasi na odgodu prodavali. Ono je izloženo na licitaciju i za njega nije prihvaćena cijena niža od zalaganja života, pa su se lašci povukli a istinski zaljubljenici su ustali gledajući koji od njih odgovara da mu bude cijena. Tako je roba među njima kružila sve dok nije došla u ruke onih "prema vjernicima ponizne, a prema nevjernicima ponosite".[43]

Od Abdullaha ibn Mes'uda r.a. se prenosi da je rekao: "Oni koji se budu voljeli u ime Allaha biće na stubu od rubina, a na vrhu stuba sedamdeset hiljada soba, ljepota njihova će obasjavati stanovnike dženneta kao što sunce obasjava stanovnike Zemlje. Pa će stanovnici dženneta reći:

"Hajde da vidimo one koji su se voljeli u ime Allaha!" Pa kada ih ugledaju njihova ljepota će obasjati stanovnike dženneta kao što sunce obasjava stanovnike dunjaluka, a na njima zelena odijela od dibe i kadife, dok će im na čelima pisati: Ovi se vole u ime Allaha Uzvišenog."[44]

*Ostat će vam, na Dan ispita unutrine * ljubav u dubini srca*
i utrobe

Prenosi se u Muwetti od Ebu Idrisa el-Havlanija da je rekao: "Ušao sam u džamiju grada Damaska i vidio mladića sa izrazito bijelim zubima oko kojeg su se ljudi okupili. Kada bi se oko nečeg razišli njemu bi se vraćali i od njega mišljenje tražili. Pitao sam ih

43 Sura "Trpeza" 54.

44 Prenosi ga Hakim i Tirmizi u En-Nevadiru br. 229, i bilježi ga Ibn Adijj u El-Kamilu 2/689.

ko je on pa mi odgovoriše da je to Muaz ibn Džebel. Sutradan sam mu poranio u džamiju, ali me je pretekao pa sam ga našao kako klanja. Sačekao sam da završi namaz, pa sam mu prišao sa prednje strane, poselamio ga, a potom rekao: "Allaha mi, ja tebe volim u ime Njegovo." Reče: "Je li u ime Allaha?" "U ime Allaha" odgovorio sam. "U ime Allaha?" ponovio je. Rekoh: "U ime Allaha." Tada uhvati moj ogrtač, povuče me sebi i reče: "Raduj se, jer ja sam Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem čuo gdje kaže:

"Allah Uzvišeni je rekao: "Moja ljubav je zagarantovana onima koji se radi Mene vole, i onima koji sijele radi Mene, i onima koji se posjećuju radi Mene i onima koji se jedni za druge žrtvuju, opet radi Mene."[45]

A riječi Poslanika sallallahu alejhi ve sellem:

"dva čovjeka koja su se voljela u ime Allaha, radi Njega se sastajali i rastajali"[46] predstavljaju najviše stepene ljubavi. Ovo je jedna od osobina za koje je Poslanik sallallahu alejhi ve sellem rekao:

"Čovjek će sa tri osobine, ako se nađu pri njemu, osjetiti slast imana... da voli čovjeka samo radi Allaha."[47]

Onaj ko zavoli čovjeka radi Allaha Uzvišenog, ne radi trgovine, niti radi njegovog ugleda, niti radi sitne koristi koju mu to može donijeti, to je onda ona prava ljubav u ime Allaha. Zato nastoj da budeš od onih koje će Allah u Svoj hlad staviti na Dan kada drugog hlada ne bude!

---

45 Zabilježio ga Ahmed u Musnedu br. 328 i Hakim u Mustedreku br. 40 te dodao: "Lanac prenosilaca je vjerodostojan i ispunjava uslove Buharije i Muslima ali ga nisu zabilježili", a Zehebi je to potvrdio.

46 Buhari br. 624 Poglavlje o džematu i imametu; naslov: Ko sjedne u džamiju čekajući namaz i vrijednost džamija.

47 Bilježi ga Buhari br. 16 , Poglavlje o imanu, naslov: Slast imana.

'Ubejd ibn 'Umejr je rekao:

*Duša nije ka strasti pohitala * slađoj od ljubavi prijatelja vjernoga*

*Koga je ljubav iskrenog druga mašila * pa taj je prevaren do krajnjih granica*

Kod Ebu Davuda u Sunenu se prenosi hadis od Ebu Zerra r.a. u kome kaže:

"Rekao je Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem:

"Najbolje djelo je voljeti u ime Allaha i mrziti u ime Allaha."[48]

Riječi Poslanika sallallahu alejhi ve sellem

"radi Njega se sastajali" znače da su njihova druženja i susreti bili potaknuti ljubavlju u ime Allaha Uzvišenog. Bistra voda ovog izvora, koji ne ponire, izvire iz srca a ne iz džepova, stalno izbijajući, ne prestaje. Jer ona je dah i otkrovenje duše, spojena sa nebom, dok njena dražesnost grli uzvišeno društvo. I zato je okupljanje zbog te ljubavi dostojno da izrodi drvo vjernosti, ljubavi i bratstva.

Uzvišeni je rekao:

"...blagoslovljenim drvetom maslinovim, i istočnim i zapadnim čije ulje gotovo da sija kad ga vatra ne dotakne."[49]

*Od srca se traži da vas zaborave * ali priroda njihova to prihvatiti ne može*

48

49 Sura "Svjetlost" 35.

Od Ebu Umameta se prenosi da je rekao:

"Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je rekao:

"Neće Allahov rob zavoliti drugog Allahovog roba u ime Allaha, a da Allaha prema njemu neće lijepo postupiti."[50]

Riječi Poslanika sallallahu alejhi ve sellem

"i radi Njega se rastajali" znače da jedan od njih otputuje rastajući se tako od svoga prijatelja ili pak umre, ali i pred toga među njima ostaje ljubav u ime Allaha.

Kada je Poslanik sallallahu alejhi ve sellem pobratimio Selmana el-Farisija i Abdullaha ibn Selama, neka je Allah zadovoljan s njima, Abdulah je rekao Selmanu: "Ja te uistinu volim u ime Allaha! Tako ti Allaha Uzvišenog, ako umreš prije mene pa se sretnemo u snu, molim te da mi oporučiš dobro kojim ćeš me uputiti ka Allahu, a i ja ću isto uraditi ako prije tebe umrem." Pa su se složili da tako učine. Abdullah ibn Selam umrije prije Selmana pa ga ovaj vidje u snu i upita ga: "Kako si?" A on mu odgovori: "Ja ugodnim životom živim, a Allaha svakog petka vidim." "Koje si djelo našao najvrijednijim?" upita Selman. "Našao sam da je najbolje djelo tewekkul (oslonac) na Allaha, pa ti oporučujem da se njega držiš." I to je bila obećana oporuka.[51]

Zbog toga je vladar pravovjernih Ebu Hasan(Alija r.a.) rekao: "Snabdijte se od svoje braće, jer oni su blago i na dunjaluku i na ahiretu!" Neki rekoše: "Istinu si za dunjaluk rekao Ebu Hasane, ali kako na ahiretu?" "Zar niste čuli Allahove riječi:

"Toga Dana će oni koji su jedni drugima bili prijatelji postati neprijatelji, samo to neće biti oni koji su se Allaha bojali i grijeha klonili"[52], pa onaj koji bude prijateljevao sa svojim bratom u ime Allaha on će mu biti prijatelj i na ahiretu, zauzet će se za njega i njegovo će zauzimanje, uz Allahovo zadovoljstvo i dozvolu, biti primljeno.

---

50 Bilježi ga Sujuti u "Džami' sagir" br.5516.

51 Musannef od Ibn ebi Šejbe: br. 30446.

52 Sura "Ukras" 67.

Šafija, Allah mu se smilovao, o tome kaže:

*Dobre volim, mada nisam od njih * valjda ću zbog toga šefa'at zaslužiti*

*I prezirem onog ko trguje grijesima * makar nam trgovačka roba ista bila*

Na to mu Imam Ahmed reče:

*Voliš dobre i ti si od njih * i vašem šefa'atu se nadamo mi*

Šafija je iz Ehlul bejta (Poslanikove loze) pa mu je zato Ahmed tako kazao, a njega je njegova skromnost navela da izgovori navedene stihove.

Jer od znakova vjernika je da voli vjernike pa makar ne radio ono što oni rade, a da griješnike prezire pa makar radio isto što i oni.

Prenosi se od Suvejda bin Mukrina da je Berra' ibn Azib rekao: "Bili smo kod Poslanika sallallahu alejhi ve sellem pa je rekao:

"Znate li koja je imanska veza najčvršća?"

Pa smo rekli: "Namaz".

"Namaz jeste dobro djelo ali nije to", -reče.

"Post", - rekosmo, ali je odgovor bio isti sve dok nismo spomenuli džihad, pa je i tada isto odgovorio i dodao:

"Najčvršća imanska veza je ljubav u ime Allaha i mržnja u ime Njegovo."[53]

*O Gospodaru, Zaštitnik moj budi * da Ti pokoran budem pomozi mi*

53 Bilježi ga Tajalisi u svome Musnedu br. 747 str. 101 i Ibn ebi Šejbe u svome Mesannefu 13/229.

*I ako djela kudim svoja * zato hvalim djela Tvoja*

*A ako sam nepokoran bio Ti, pa ja * u Tvoje ime volim pokornog Tebi*

Prenosi se od Hafsa bin Gijasa da je rekao: "Ebu Ishak Es-Subej'i me sreo i rekao: "Tako mi Allaha, ja te volim, i da me nije stid poljubio bih te."[54]

Hasan kaže: "Omer ibn Hattab bi se noću sjetio nekog od svoje braće u islamu pa bi rekao:

"O kako je ova noć duga", pa bi nakon što klanja sabah otišao do njega, a kada bi se sreli zagrlio bi ga."

U oba Sahiha (Buhari i Muslim) se bilježi da je neki čovjek krenuo iz svoga mjesta da u drugom gradu posjeti svoga brata u islamu. Allah mu na putu postavi jednog meleka pa kada on prođe kraj njega melek ga upita: "Gdje ideš?" On mu reče: "Idem kod svoga brata u islamu." Melek ga ponovo upita: "Je li on tebi kakvo veliko dobro učinio?" "Nije!"- reče- "nego ga ja volim u ime Allaha." Tada mu melek reče: "Mene je Allah poslao da ti poručim da i On tebe voli kao što ti voliš svoga brata u ime Njegovo."[55]

Pogledaj, brate moj, ova dobra djela koja nisu vezana za trošenje imetka, niti za ulaganje mnogo vremena i ugleda, nego je to jedna posjeta sa iskrenim nijetom, jedan zijaret koji donosi džennet Gospodara svih svjetova!

Bilježi se u Sahihu hadis od Ebu Hurejre r.a. u kome je rekao: "Dok je Allahov Poslanik bio na minberu i držao hutbu, ušao je beduin i, prekinuvši Poslanikovu hutbu, rekao: "Allahov Poslaniče!Kada će nastupiti Sudnji dan?"

54 Bilježi ga Hakim u Mustedreku i kaže:"Vjerodostojan, ispunjava šartove Buhari je i Muslima."

55 Bilježi ga Muslim br. 2008, Poglavlje o dobročinstvu, međusobnim vezama i adabima; naslov: Posjeta bolesniku.

Poslanik sallallahu alejhi ve sellem reče:

"A šta si za njega pripremio?"

"Ja za njega nisam pripremio mnogo posta, niti mnogo namaza i sadake, ali ja volim Allaha i Njegova Poslanika", -reče.

Poslanik sallallahu alejhi ve sellem tada reče:

"Ti si sa onim koga voliš." Kaže Enes: "Pa smo se toga dana mnogo obradovali", -dodavši- "Ja volim Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem i Ebu Bekra i Omera i nadam se da ću, zbog te moje ljubavi prema njima, biti sa njima pa makar i ne radio djela koja su oni radili."[56]

Kaže Hasan el-Basri: "Nemojte govoriti: "Čovjek je sa onim koga voli", a činiti djela oholih, te nadati se proživljenju sa pokornima. Jer su i kršćani zavoljeli Isaa a.s. toliko da su ga bogom proglasili, ali oni su u vatri a on u džennetu."

*Moje oko ih traži a oni u zjenici njegovoj * moje srce*
za njima žudi a oni u prsima

*Kako je čudno da ja za njima žudim * oni kraj mene,*
a ja svakog pitam o njima

56 Bilježi ga Muslim br. 2639, Poglavlje o dobročinstvu, međusobnim vezama i adabima; naslov: Čovjek će biti sa onim koga voli.

Drugo poglavlje

Hadisi Mustafe s.a.v.s o bratstvu

1. Od Ebu Umameta se prenosi da je rekao:
"Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je rekao:

"Neće Allahov rob zavoliti drugog Allahovog roba u ime Allaha, a da Allaha prema njemu neće lijepo postupiti."[57]

2. Prenosi se od Enesa r.a. da je Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem rekao:

"Čovjek će sa tri osobine, ako se pri njemu nađu, osjetiti slast imana: da mu Allah i Njegov Poslanik budu draži od svega drugoga, da voli čovjeka samo u ime Allaha, i da mrzi da se vrati u nevjerstvo kao što mrzi da bude bačen u vatru."[58]

3. Prenosi se od Safvana bin Assala el-Muradija da je rekao: "Neki čovjek je rekao: "Allahov Poslaniče, šta misliš o čovjeku koji voli skupinu ljudi a ne može ih dostići?"

Reče: "On je sa onima koje voli."[59]

4. Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Vjerovjesnik sallallahu alejhi ve sellem rekao:

"Koga raduje da osjeti slast imana neka voli samo u ime Allaha Uzvišnog."[60]

---

57 Bilježi ga Ahmed u Musnedu 5/259.

58 Bilježi ga Buhari br.16, Poglavlje o imanu; naslov: Slast imana.

59 Bilježi ga Muslim br. 2640, Poglavlje o dobročinstvu, međusobnim vezama i adabima; naslov: Čovjek će biti sa onim koga voli.

60 Bilježi ga Sujuti u Džami' Sagir br. 6288 a Albani ga je ocijenio vjerodostojnim.

5. Prenosi se od Ebu Abbasa a on od Vjerovjesnika sallallahu alejhi ve sellem da je rekao:

"Hoćete li da vas obavijestim o vašim muškarcima koji će biti stanovnici dženneta?" "Naravno",-odgovoriše.

On reče: "Vjerovjesnik je u džennetu, šehid je u džennetu, iskren je u džennetu, dijete rođeno u islamu je u džennetu, čovjek iz predgrađa koji posjeti svoga brata u islamu samo radi Allaha je u džennetu. Hoćete li da vas obavijestim o vašim ženama na dunjaluku koje će biti u džennetu?" Odgovoriše: "Naravno Allahov Poslaniče."

On reče: "Ona koja mnogo voli, mnogo rađa, i brzo se odljuti, koja kada se naljuti ili muža naljuti kaže: "Moje ruke su u tvojim rukama, neću oka sklopiti sve dok ne budeš zadovoljan."[61]

6. Prenosi se od Ebu Hurejre r.a. da je rekao:

"Rekao je Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem:

"Kada bi se dva Allahova roba, jedan na istoku a drugi na zapadu, voljela u ime Allaha, Allah bi ih spojio i rekao:

"Ovo je onaj kojeg si volio u Moje ime."[62]

7. Od Mudžahida se prenosi da je rekao:

"Rekao je Allahov Posalanik sallallahu alejhi ve sellem:

"Kada se sretnu dvojica koja se vole u ime Allaha pa se jedan drugom nasmiješe, sa njih spadaju grijesi kao što suho lišće opada zimi."[63]

---

61 Prenosi ga Sujuti u ed-Durer el-Mensur 2/153.Albani ga spominje u svojoj zbirci vjerodostojnih hadisa pod brojem 287 i kaže da postoje drugi hadisi koji ga podržavaju.

62 Bilježi ga Bezzar br.3592, Poglavlje o onima koji se vole u ime Allaha 4/228, i spominje ga Hejsemi u Medžme'u Zvaid 10/278.

63 Prenosi ga Hejsemi u Medžme'u 8/37.

8. Od Abdullaha ibn Omera r.a. se prenosi da je rekao:

"Allahov Poslanik s.a.v.s je rekao:

"Ko učini uslugu svome bratu muslimanu kao da je Allahu služio čitav život."[64]

9. Od Ebu Idrisa el-Havelanija se prenosi da je rekao:

"Čuo sam Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem gdje prenoseći riječi Allaha Uzvišenog, kaže:

"Moja ljubav je zagarantovana onima koji se radi Mene vole, i moja ljubav je zagarantovana onima koji se radi Mene jedni za druge žrtvuju, i moja ljubav je zagarantovana onima koji se radi Mene posjećuju."[65]

10. Od Mikdada bin M'adij Keriba se prenosi da je Vjerovjesnik sallallahu alejhi ve sellem rekao:

"Kada neko od vas zavoli svoga brata neka mu obznani da ga voli."

U drugoj predaji stoji: "Neka mu dođe kući i obavijesti ga da ga voli u ime Allaha."

A u jednoj predaji se kaže: "Jer tako će njihovo prijateljstvo biti dugotrajnije a ljubav čvršća."[66]

11. Od Mekhula se prenosi da je rekao:

"Allahov Poslanik s.a.v.s je kazao: "Ko u svome srcu nosi ljubav prema nekom od svoje braće muslimana a to mu ne obznani, prevario ga je. "[67]

---

64 Bilježi ga Buhari u Tarih Kebir br. 2089, Poglavlje o tevekkulu 8/43, i Ebu Nuajm u el-Hilj'etu 10/255.

65 Bilježi ga Ahmed u Musnedu 5/327. Nalazi se i u Mustedreku 4/169, lanac prenosilaca mu je vjerodostojan i zadovoljava uslove Buharije i Muslima, a i Zehebi je to potvrdio.

66 Bilježi ga Sujuti u Džami' Sagir br. 280, 281, 297, a Albani kaže da je vjerodostojan.

67 Bilježi ga el-Hindi u Kenzu-l-ummal br. 24748 pripisujući ga Ibn ebi Dunjau.

12. Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je rekao:

"Sadakakojasenajbržeuspnedoneba je imetakkoji čovjekpotroši da pripremi ukusnu hranu a potom pozove svoju braću(muslimane) da jedu."[68]

13. Prenosi se od Ebu Hurejre r.a. da je rekao:

"Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je rekao: "Čovjek je na vjeri svoga prijatelja pa neka svako od vas pogleda koga će za prijatelja uzeti."[69]

14. Od Dževdana se prenosi da je Vjerovjesnik sallallahu alejhi ve sellem rekao:

"Ko od svoga brata zatraži izvinjenje navodeći opravdanje pa mu on to opravdanje ne primi, zaradio je grijeh poput onog ko od ljudi ubire nepravedne namete."[70]

15. Vjerovjesnik s.a.v.s je rekao:

"Musliman muslimanu je brat, ne nanosi mu nepravdu niti ga izručuje neprijatelju."[71]

16. Prenosi se od Džabira da je Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem rekao:

"Najdraži su mi od vas i najbliži na Sudnjem danu oni koji su lijepog ahlaka, a najmrži su mi među vama i najdalji od mene na Sudnjem danu brbljivci, podrugljivci i mutefejkihi."

Rekoše:"Allahov Poslaniče, znamo šta su brbljivci i podrugljivci, ali šta su mutefejkihi?"

On odgovori: "Oholi!"[72]

---

68 Bilježi ga Hindi u Kenzu-l-ummal br. 16369 i pripisuje ga Dejlemiju od Hibban ibn ebi Džebule.

69 Bilježi ga Tirmizi br. 2378 Poglavlje o zuhdu, naslov br. 45 i Ebu Davud br. 4823 Poglavlje o edebu, naslov: Koga za sabesjednika uzeti?

70 Bilježi ga Ibn Madže br. 3718 , Poglavlje o edebu 33, naslov: Opravdanja 32-22/1225.

71 Biljleži ga Buhari br.2442 i Muslim br.2580 Poglavlje o dobročinstvu, međusobnim vezama i adabima.

72 Bilježi ga Tirmizi u Sunenu br. 2018, Poglavlje o dobročinstvu; naslov: Značenja

17. Prenosi se da je Ebu Berze el-Eslemi rekao:

"Allahov Poslanik s.a.v.s je rekao:

"O vi koji ste jezicima povjerovali ali iman još u vaša srca nije ušao, nemojte ogovarati muslimane i nemojte istraživati njihove slabosti, jer onaj ko njihove mahane bude tražio Allah će njegove slabosti istražiti, a kome to Allah uradi osramotit će ga u njegovoj kući."[73]

18. Od Omera ibn Hattaba r.a. se prenosi da je rekao:

"Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je rekao:

"Među Allahovim robovima postoje ljudi koji nisu ni vjerovjesnici ni šehidi, a na Sudnjem danu će im i vjerovjesnici i šehidi zavidjeti na mjestu koje će kod Allaha imati." Rekoše: "Allahov Poslaniče, reci nam ko su oni?" On reče: "To su ljudi koji su se, iako nisu bili krvno vezani niti su imali materijalnih interesa, voljeli u ime Allaha. I tako mi Allaha, njihova lica su svjetlo i oni su u svjetlu, neće se bojati kada ljudi u strahu budu niti će žaliti kada ljudi žalili budu." A onda je proučio ajet: "I neka se ničega ne boje i ni za čim nek ne tuguju Allahovi štićenici."(Junus 62)"[74]

19. Neki čovjek je rekao Muazu ibn Džebelu:

"Volim te u ime Allaha" - a on mu reče - :

"Zavolio te Onaj u čije ime me voliš!"

A u Sunenu Ebu Davuda stoji da je neki čovjek bio kod Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem pa je pokraj njih prošao drugi, a ovaj reče: "Allahov Poslaniče, ja njega volim."

Allahov Poslanik mu reče: "A jesi li ga o tome obavijestio?" "Nisam", odgovori on.

"Obavijesti ga!" reče. Pa ga ovaj sustiže i reče mu: "Ja te volim u ime Allaha." Reče:

"Zavolio te Onaj u čije ime me voliš!"[75]

---

pojedinih predaja , a Albani kaže da je vjerodostojan.

73 Bilježi ga Ebu Davud u svome Sunenu br. 4880 Poglavlje o edebu; naslov : Ogovaranje.

74 Bilježi ga Ebu Davud 3/288 Poglavlje o kupoprodaji; naslov: Zalog.

75 Bilježi ga Ebu Davud od Enesa br.5125 Poglavlje o edebu; naslov: Obavještavanje

20. Od Ebu Bekra es-Siddika r.a se prenosi da je rekao:
"Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je rekao:
"Ko želi da mu Allah molbu udovolji i da mu nevolje na dunjaluku i na ahiretu otkloni, neka svome dužniku koji je u teškom stanju rok vraćanja duga produži ili neka mu ga oprosti. A koga raduje da ga Allah na Sudnjemu danu vatre džehennemske sačuva i da ga u svoj hlad stavi, neka bude milostiv a ne grub i osor prema vjernicima."[76]

21. Allahov Poslanik s.a.v.s je rekao:

"Krv i život svakog muslimana su jednaki, a najslabiji među njima može u njihovo ime zaštitu pružiti. Čak i najudaljeniji musliman staje u odbranu svoje braće muslimana, i svi su oni jedinstveni naspram nemuslimana.

I nikako se musliman ne može pogubiti zbog kafira, niti onaj kome je sigurnost ugovorom garantovana sve dok važi ugovor."[77]

22. Prenosi se da je Ebu Musa el-Eš'ari r.a. rekao:
"Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je rekao:
"Vjernici su jedni drugima poput čvrste građevine čiji se dijelovi međusobno učvršćuju", te je onda isprepleo prste."[78]

23. Prenosi se da je Temim bin El-Evs ed-Darijj r.a. rekao: "Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je rekao:
"Vjera je iskren odnos, vjera je iskren odnos, vjera je iskren odnos."

Rekoše:"Prema kome, o Allahov Poslaniče?"

čovjeka o ljubavi prema njemu.

76 Bilježi ga Sujuti u Durer Mensur 1/369 i Ebu Nuajm u Hil'jetu 5/130.

77 Bilježi ga Sujuti u Džami' Sagir br.6666 a Šejh Albani kaže da je vjerodostojan.

78 Muttefekun alejhi, prethodno je spomenut.

On reče: "Prema Allahu, Njegovoj knjizi i Poslaniku, prema muslimanskim vladarima i prema svim muslimanima."[79]

24. Od Aiše r.a. se prenosi da je rekla:

"Allah je Blag i voli blagost, i s blagošću daje ono što ne daje s grubošću niti s bilo čim drugim."[80]

79 Bilježi ga Muslim br. 55 naslov: Vjera je iskren odonos.

80 Bilježi ga Muslim br. 2593 Poglavlje o dobročinstvu, međusobnim vezama i adabima; naslov: Zabrana grubosti.

Treće poglavlje

O razlozima razjedinjenosti

Čistotu bratstva u ime Allaha zamućuju mnoge stvari koje je ulema spomenula u svojim knjigama. Mi ćemo navesti nešto od onoga što su oni spomenuli kako bi se iz toga izvukla pouka i kako bi ih se muslimani klonili, naročito oni koji se mnogo brinu o svojoj vjeri poput islamske omladine i odabranika ovoga ummeta.

Prvo: - Mržnja

Jedna od stvari koja najviše prijeti islamskome bratstvu jeste " mržnja". To je britva koja ne brije dlaku nego brije vjeru.

Uzvišeni Allah je rekao:

"Zar i vi ne biste, kad biste se vlasti dočepali, nered na Zemlji činili i rodbinske veze kidali! To su oni koje je Allah prokleo i gluhim i slijepim ih učinio."[81]

Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem kaže:

"Musliman je onaj od čijeg jezika i ruku su mirni ostali muslimani, a muhadžir je onaj ko ostavi ono što je Allah zabranio"[82], a kod Tirmizija stoji:

"Vjernik je onaj kome ljudi vjeruju u pogledu svojih života i imetaka"[83], a kod Bejhekija: "Mudžahid je onaj ko se protiv svoje duše bori na putu pokornosti Allahu."[84]

---

81 Sura "Muhammed" 22-23.

82 Bilježi ga Buhari br. 10, Poglavlje o imanu; naslov: Musliman je onaj od čijeg jezika i ruku su mirni ostali muslimani.

83 Bilježi ga Tirmizi od Ibn 'Adžlana br. 2629, naslov: Predaje o tome da je musliman je onaj od čijeg jezika i ruku su mirni ostali muslimani.

84 Bilježi ga Bejheki u Šu'abu-l-iman od Fudaleta bin Ubejda br. 11123, naslov: Da čovjek voli svome bratu ono što i sebi.

Šejh Abdur-rahman bin Nasir es-S'adi, Allah mu se smilovao, u svojoj knjizi "Behdžetu kulubi-l-ebrar we kurretu 'ujuni-l-ahbar" kaže: "Islam se ne može upotpuniti dok se muslimanima ne bude željelo što i sebi, a to se ne može ispuniti sve dok oni ne budu mirni od zla jezika i ruku dotičnog. To je temelj u ovoj obavezi koju svaki pojedinac ima prema muslimanima. Kako će onaj od čijeg jezika i ruku nisu mirni drugi muslimani ispuniti obavezu koju ima prema svojoj braći muslimanima? Tako je njihov mir od zla govora i djela dotičnog znak potpunosti njegovog islama."[85]

Kaže Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem u vjerodostojnoj predaji:

"Neka mi niko ne prenosi ništa loše o mojim ashabima, jer ja želim da izađem pred vas čistih prsa."[86]

Allahovi robovi! Mržnja proždire dobra djela kao što vatra proždire drva! Zar niste čuli riječi Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem:

"Nemojte se mrziti i jedni drugima leđa okretati! Budite Allahovi robovi, braća!"[87] Koliko li je samo braće muslimana koje je imanska veza spojila, a onda ih mržnja razjedinila, a sve zbog beznačajnih stvari koje nikakvu vrijednost nemaju? Istinski vjernik je onaj ko ne dozvoljava prolaznim ciljevima i patvorenim ljepotama da se poigravaju sa njegovim imanom i prijateljstvima.

Drugo: - Zavist

Zavist, da nas Allah sačuva, je takođe jedan od razloga razjedinjenosti i neslaganja. Ona je razlog spora i raskola te na kaju i ubistva među sinovima Ademovim. U zavisti se ogleda nezadovoljstvo roba zbog blagodati koje je Allah podario nekim svojim robovima

85 Behdžetu kulubi-l-ebrar od S'adija: str.50.

86 Bilježi ga Ebu Davud br. 3/3440 i Tirmizi br. 1/3893.

87 Bilježi ga Muslim br. 2560. Poglavlje o dobročinstvu, međusobnim vezama i adabima; naslov: Zabrana sumnje, nadmetanja i uhođenja.

mimo njega. Kaže Uzvišeni: "... ili bi ljudima na onome što im je Allah iz obilja Svoga darovao zavidjeli."[88] Tako je zavist plamen vatre koji gori u srcu i proždire dobra djela, ona je bolest svih naroda. Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je rekao: "Nemojte jedni drugima zavidjeti, nemojte se mrziti i jedni drugima leđa okretati! Budite Allahovi robovi, braća!"[89]

Prenosi se da je 'Auf bin Abdullah došao kod Fadla bin Muhelleba koji je tada bio sljedbenik Vasita, pa mu je rekao: "Želio bih da ti uputim savjet." "Kakav?", upita on. Reče: "Čuvaj se zavisti, jer sin Ademov je ubio svoga brata iz zavisti!", a onda je proučio: "I ispričaj im priču o dvojici Ademovih sinova, onako kako je bilo, kad su njih dvojica žrtvu prinijeli, pa kad je od jednog bila primljena a od drugog nije."[90]

*Od svih neprijatelja možeš se nadati sigurnosti * osim neprijateljstva koje je zasnovano na zavisti*

Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je rekao: "Moj ummet će pogoditi bolest svih naroda." Rekoše: "A šta je bolest svih naroda?" On odgovori: "Obijest, izasutost, nadmetanje u dunjaluku, udaljenost jednih od drugih, i međusobna zavist, sve dok ne kulminira u nasilje a potom i u ubistva."[91]

Zatim, znaj da zavist ima četiri stepena:

Prvi:

Da čovjek želi nestanak blagodati koju drugi uživa pa makar se i ne vratila njemu, tj. makar on od toga nemao nikakve koristi. I ovo je vrhunac zavisti.

---

88 Sura "Žene" 54.

89 Bilježi ga Muslim br. 24-30-32, Poglavlje o dobročinstvu...

90 Sura «Trpeza» 27.

91 Bilježi ga Tirmizi u svome Sunenu, naslov 65 iz Poglavlja o Sudnjem danu, i Ahmed u svome Musnedu 1/165-169.

Drugi:

Da čovjek želi nestanak blagodati koju drugi uživa zato što on tu istu blagodat želi za sebe, poput želje za dobrom kućom, ili lijepom ženom ili funkcijom sa velikim ovlastima. On ustvari ne želi samo njeno iščeznuće od drugog nego tu istu blagodat želi uzeti sebi.

Treći:

Da čovjek ne želi dotičnu blagodat prisutnu kod drugog nego želi sličnu, pa ako ne uspije dobiti sličnu onda poželi njen nestanak i kod drugog, kako se ne bi vidjela razlika među njima dvojicom.

Četvrti:

Da čovjek želi za sebe blagodat poput one koju ima drugi, ako je ne uspije dobiti, on ne želi njen nestanak kod drugog. I ovaj zadnji stepen je dozvoljen ako se tiče dunjalučkih stvari, dočim, ako su u pitanju stvari vjere, onda je čak pohvalan.

*Reci onome ko zanoći zavideći mi * znaš li*
prema kome si se ružno ponio

*Prema Allahu u Njegovoj odredbi * jer nisi zadovoljan*
sa onim što mi je podario

*Zbog toga je On meni još više dao * a tebi vrata zarade zatvorio*

Treće: - Loš moral

Ibn Kudame el-Makdisi, Allah mu se smilovao, je rekao: "Znaj da je bliskost plod lijepog morala, dok je razjedinjenost plod lošeg morala, jer lijep moral obavezno prouzrokuje ljubav i slogu, dok loš moral donosi međusobnu mržnju i okretanje leđa jednih drugima."[92]

92 Muhtesar minhadžu-l-kasidin 166.

Općepoznato je koliko dobra nosi lijep moral i čistota srca. Dovoljan je govor Uzvišenog Allaha u kojem hvali najbolje stvorenje i pečat poslanika plemenitih, riječi koje Uzvišeni nije uputio ni jednom od svojih stvorenja osim svome Poslaniku Muhammedu sallallahu alejhi ve sellem. Hvali ga i podsjeća na njegov plemeniti moral pa kaže Uzvišeni:

"jer ti si, zaista, najljepše ćudi."[93]

Čovjek se može čuditi nekome od nas. Da nekoga od nas pohvali njegov predsjednik, ili profesor ili vođa, obuzela bi ga silna radost i hvalio bi se time i ponosio, i pričao bi o toj pohvali dugo vremena. Ali Poslanik s.a.v.s je ostao skroman, miran i staložen, postojanog srca i svjestan Allahove blagodati prema njemu.

Njegov moral i odnos prema drugima je išao do te mjere da mu je došao neki beduin i, uzevši za njegov ogrtač, toliko ga snažno povukao da mu je ostao trag od povlačenja na vratu, a potom mu rekao: "O Muhammede, daj mi iz imetka koji ti je Allah podario!" Pa se Poslanik sallallahu alejhi ve sellem nasmiješio i naredio da mu se dadne. Ko od nas može ovako postupiti i stripiti se!?

To je učitelj morala čitavom svijetu! Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem, opisujući vjernika, kaže:

"Vjernik nije klevetnik niti onaj koji mnogo kune, niti je raskalašen nit bezobrazan."[94]

Dalje Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem kaže:

"Allah uistinu ne voli onoga ko je raskalašen i bestidan."[95]

I kaže sallallahu alejhi ve sellem: "Musliman je muslimanu brat, ne čini mu nepravdu, ne ostavlja ga na cjedilu niti ga prezire i potcjenjuje. Bogobojaznost je ovdje", pokazujući na grudi tri puta."Dovoljno je čovjeku zla da potcjenjuje i prezire svoga brata muslimana. Svakom muslimanu je zabranjena krv, čast i imetak

93 Sura «El-Kalem» 4.

94 Bilježi ga Sujuti u Džami' sagir br.5381. a Albani ga je ocijenio vjerodostojnim.

95 Bilježi ga Sujuti u Džami' sagir br.1877. a Albani ga je ocijenio vjerodostojnim.

njegovog brata muslimana."[96] I kaže sallallahu alejhi ve sellem: "Allah uistinu ne voli onoga ko je okrutan i uobražen, galamdžija po danu a lešina u noći, poznavalac dunjaluka a neznalica o pitanjima ahireta."[97]

Došao je neki čovjek Dž'aferu es-Sadiku i rekao mu: "O imame! Taj i taj te ogovara." Dž'afer se tada žestoko naljuti, tako da mu lice pocrveni, i reče: "Sjedi!", a ovaj to i učini. Zatim mu reče: "Jesi li se borio protiv Bizantinaca?" "Nisam", reče. "Jesi li se borio protiv Perzijanaca?", upita. "Nisam", reče. "Jesi li išao u pohode na Allahovom putu?", upita opet. "Nisam", odgovori on. Dž'afer mu tada reče: "I Perzijanci i Bizantinci i svi nevjernici su mirni od tebe, ali nije miran ummet Muhammeda sallallahu alejhi ve sellem"

Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem kaže: "Nećete ući u džennet sve dok ne budete vjerovali, a nećete vjerovati sve dok se ne budete voljeli! Hoćete li da vas uputim na djelo koje ako ga budete praktikovali, voljet će te se? Širite selam među sobom!"[98]

Došao je neki čovjek Muhammedu ibn Vasi'i vrijeđajući čast njegovog brata pa mu on reče: "Boj se Allaha!" Čovjek reče: "Ali on je to uradio." Reče: "Ja ne kažem da jeste niti kažem da nije uradio. Zar ti ne naumpadne pamuk koji će ti biti na očima kad budeš u kabuni?", pa je čovjek ušutio.

Kada je Omer ibni Hattab krenuo na 'umru, Allahov Poslanik s.a.v.s se oprostio s njim te ga zagrlio i rekao:

"Brate moj, nemoj nas zaboraviti u svojoj dovi!", a u drugom rivajetu: "Uvrsti i nas, brate moj mili, u dovu svoju!" Kaže Omerr.a.: "Ove riječi Poslanika sallallahu alejhi ve sellem ne bi dao za dunjaluk i sve što je na njemu."[99]

---

96 Bilježi ga Sujuti u Džami' sagir br.1771, a Albani ga je ocijenio vjerodostojnim.

97 Bilježi ga Sujuti u Džami' sagir br.1878, a Albani ga je ocijenio vjerodostojnim.

98 Bilježi ga Muslim br. 45, Poglavlje o imanu; naslov: Prednosti mu'mina jednih nad drugima.

99 Bilježi ga Ebu Davud br. 1498, i Hejsemi u Medžme'u zevaid 3/211, dok je njegova vjerodostojnost sporna.

*Ako se na dunjaluku sresti mogli nismo * dovoljno nam je*
što na Dan proživljenja hoćemo

*U ljubavi prema Bogu braća smo bili * dunjalučki interesi*
u tome udjela nisu imali

Ibnu Mubarek bi, kada bi se opraštao od svojih prijatelja, znao reći:

*Lakše mi je kada je to jedan rastanak * rastanak u životu*
a ne rastanak u smrti

Ovo je moral drugova Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem i moral onih koji ih u dobru slijede. To je velika vrlina koju im Knjiga našeg Uzvišenog Gospodara spominje i kaže: "Muhammed je Allahov Poslanik, a njegovi sljedbenici su strogi prema nevjernicima, a samilosni među sobom."[100]

Četvrto: - Ljubav prema dunjaluku

Kaže Uzvišeni:

"Znajte da život na ovom svijetu nije ništa drugo do igra, i razonoda, i uljepšavanje,..."[101]

Kaže Uzvišeni:

"Zato se ti okani onoga koji Kur'an izbjegava i koji samo život na ovom svijetu želi,- to je vrhunac njihova znanja."[102]

I kaže Uzvišeni:

"jer sve je to samo uživanje u životu na ovom svijetu, a onaj svijet u Gospodara tvoga biće za one koji budu Njegova naređenja

100 Sura «Pobjeda» 29.

101 Sura «Gvožđe» 20.

102 Sura «Zvijezda» 29-30.

izvršavali, a Njegovih zabrana se klonili."[103]

Kaže Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem:

"Primjer dunjaluka u odnosu na ahiret je kao kada neko od vas umoči prst u more, pa neka pogleda koliko mu je vode na prstu ostalo."[104]

A u drugom hadisu kaže:

"Dunjaluk je zatvor za vjernika a džennet za nevjernika."[105]

U narednom hadisu: " Dunjaluk je proklet, i prokleto je sve što je na njemu, osim spominjanja Allaha (zikra) i onog što ga prati, učitelja i učenika."[106]

Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem također kaže:

"Da dunjaluk kod Allaha vrijedi i koliko krilo komarca ne bi nevjernika napojio ni gutljajem vode."[107]

Ljubav prema ovom dunjaluku na čiji račun je došlo svo ovo kuđenje, i čvrsto vezivanje za njega je jedan od razloga razdora među ljudima. Nadmetanje u skupljanju njegovih dobara se ubraja u najrazornija sredstva koja ruše bratske i prijateljske odnose, jer dunjaluk kada se nastani u srce postaje najveći generator nepravde, mržnje i zavisti, i najveći izvor poroka sa kojima vehnu moralne vrijednosti vjerovanja i uzroci prijateljstva. Kaže Poslanik sallallahu alejhi ve sellem:

"Kada bi imao zlata koliko je brdo Uhud, volio bih da mi, prije nego prođu tri dana, od toga ništa ne ostane kao ušteđevina."[108]

---

103 Sura «Ukras» 35.

104 Bilježi ga Sujuti u Džami' sagir br.7100, a Albani ga je ocijenio vjerodostojnim.

105 Bilježi ga Muslim br.2956 Poglavlje o zuhdu; naslov: Dešavanja između dva puhanja u rog.

106 Bilježi ga Sujuti u Džami' sagir br.3414, a Albani ga je ocijenio dobrim.

107 Bilježi ga Sujuti u Džami' sagir br.5293, a Albani ga je ocijenio vjerodostojnim.

108 Bilježi ga Sujuti u Džami' sagir br.5290, a Albani ga je ocijenio vjerodostojnim.

Peto: - Grijesi i zanemarivanje dobrih djela

Onaj ko pogleda u stanje bratstva danas, primijetit će da okupljanje braće jednih oko drugih uz međusobno savjetovanje i potpomaganje, udaljava čovjeka od grijeha i zanemarivanja dobrih djela.

Zar Allah nije rekao: "Jedni drugima pomozite u dobročinstvu i čestitosti, a ne sudjelujte u grijehu i neprijateljstvu?"[109]

Zar Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem nije rekao: "Dvojica su bolja od jednoga, a trojica su bolja od dvojice, dok su četvorica bolja od trojice. Držite se džemata (zajednice) jer Uzvišeni Allah neće ujediniti moj ummet osim na pravome putu!?"[110]

I rekao je sallallahu alejhi ve sellem: "Zaista je šejtan za čovjeka vuk, poput vuka koji napada ovce i uvijek ščepa onu koja je udaljena ili ide po strani. Čuvajte se cijepanja na grupice i držite se džemata, većine muslimana i džamije."[111]

Ibn Mes'ud je rekao: "O vi koji slijedite la ilahe illallah! Zamućenost u džematu je bolja od čistote u razjedinjenosti!"

Iz iskustva znamo da svaki brat koji se udalji od svoje braće sam sebe izlaže podložnosti grijesima i šejtanskim spletkama, izlaže se lošem društvu i sjeti. Nakon toga zapadne u grijehe pa svoje srce, nakon svjetla, u tamu baci te postane neprijatelj svojoj braći i neprijatelj pozivanju u vjeru.

U knjizi "El-Dževab el-Kafi" Ibn Kajjim, Allah mu se smilovao, kaže: "Jedna od posljedica griješenja je i otuđenost i nelagodnost koju griješnik osjeća prema svojoj braći." Zato će te naći neke od onih koji su se "promijenili" kako su prekinuli sve veze sa svojom braćom.

---

109 Sura «Trpeza» 2.

110 Bilježi ga Ahmed br. 26618, sedmi tom.

111 Bilježi ga Ahmed br. 22379, sedmi tom.

Šesto: - Učestalo raspravljanje

Rasprava i svađa su jedan od najčešćih uzroka neprijateljstava i kidanja prijateljskih veza. One u srcu ostavljaju tragove koje samo Allah zna, tragove koji vode okretanju jednih od drugih. Istinu je kazao Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem rekavši: "Uistinu je najmrži čovjek Allahu zagriženi svadljivac."[112] A pod svadljivcem se misli na onoga ko se mnogo spori i ulazi u verbalne bitke, ponesen željom za raspravljanjem u kojem će iznijeti svoje mišljenje oholeći se i uzdižući se. Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je rekao: "Svakom narodu koji je nakon upute zalutao dato je da se mnogo raspravlja."[113]Mi ovdje ne govorimo o raspravljanju na najljepši način kojim se želi neznalici ili novotaru pojasniti istina, nego o svadljivom neznalici koji ne želi da dođe do istine nego želi sebe da istakne, a to je znak slabog imana i odgoja.

Koliko ima svadljivaca koji se stalno spore i koji su prekinuli odnose sa braćom njima odanim? I koliko su samo dobra i prijateljstava propustili i koliko li su samo mržnje i prezira raširili? Zato nam naš Gospodar naređuje da govorimo samo ono što je dobro i korisno: "Reci robovima Mojim da govore samo lijepe riječi: - jer bi šejtan mogao posijati neprijateljstvo među njima."[114]

Sedmo: - Loše mišljenje o drugima - Sumnjičenje

Sumnjičenje, loše mišljenje o drugima i predrasude vode ka slabljenju duha bratstva i ljubavi, jer šejtan navodi srca braće jedne protiv drugih, dočim je u svemu tome ono što je sporno vrlo jednostavano. Jer kada bi se samo jedan od njih sjetio da riječi svoga brata ili njegov postupak shvati na najljepši način, onako kako i priliči, problem bi nestao. Zato nas Uzvišeni Gospodar upozorava na

112 Muttefekun alejhi.

113 Bilježi ga Ahmed br. 7/22517.

114 Sura «Noćno putovanje» 53.

predrasude i loše mišljenje o drugima: "O vjernici, klonite se mnogih sumnjičenja, neka sumnjičenja su, zaista, grijeh. I ne uhodite jedni druge i ne ogovarajte jedni druge! Zar bi nekom od vas bilo drago da jede meso umrloga brata svoga, - a vama je to odvratno."[115]

Kurtubi u tefsiru ovoga ajeta kaže da je objavljen povodom dvojice ashaba koji su ogovorili svoga saputnika. Poslanikov s.a.v.s običaj na putovanju je bio da siromaha udruži sa dvojicom imućnijih ljudi pa bi im ovaj bio na usluzi. Tako je Selmana pridružio dvojici, pa je Selman zaspao a ništa im nije pripremio za večeru. Kada su njih dvojica vidjeli da nema ni hrane ni vode poslali su Selmana da traži od Poslanika sallallahu alejhi ve sellem, pa je on otišao. Poslanik s.a.v.s. mu reče:

"Idi kod Usame bin Zejda pa mu reci ako ima viška hrane da ti dadne", a Usama je bio Poslanikov sallallahu alejhi ve sellem magaciner. Ovaj mu je otišao ali mu Usame rečc: "Nemam ništa da ti dam." On se vrati onoj dvojici i ispriča im šta se desilo. Tada njih dvojica rekoše: "Imao je ali je škrt." Potom su ga poslali skupini ashaba ali ni kod njih nije našao ništa, pa mu ova dvojica rekoše: "Kada bi Selmana poslali u bunar Sumejmu (bunar koji je obilovao vodom), bunar bi presušio." Nakon toga su krenuli da izvide ima li stvarno Usama išta da im da, pa ih je vidio Poslanik sallallahu alejhi ve sellem i rekao:

"Je li ja to vidim da ste jeli svježe meso?" "Tako nam Allaha Božiji Poslaniče, mi danas nismo jeli ni meso niti šta drugo", odgovoriše. Poslanik sallallahu alejhi ve sellem reče: "Ali zato jedete meso Selmana i Usame", pa su objavljeni ovi ajeti.[116]

Allahov Poslanik s.a.v.s kaže:

"Čuvajte se sumnjičenja, jer je sumnjičenje najlažniji govor!"[117]

---

115 Sura «Sobe» 12.

116 Tefsir Kurtubija 8/298.

117 Muttefekun alejhi.

Osmo: - Neobraćanje pažnje na pravila razilaženja

Razilaženje je Božija odredba i mudrost. Allah nam ju je odredio rekavši: "Međutim, oni će se uvijek razilaziti, osim onih kojima se Gospodar tvoj smiluje. A zato ih je i stvorio."[118]

Jedan od Allahovih zakona u kosmosu je i to da je napravio razlike u svemu, pa je, naprimjer, dao razlike u hrani, bojama, razmišljanjima ljudi itd. Navodi različitosti jezika i boja kao primjer Svoje uzvišene moći: "i jedan od dokaza Njegovih je stvaranje nebesa i Zemlje, i raznovrsnost jezika vaših i boja vaših."[119] Kao što razlike postoje u kosmosu takođe postoje i u društvu, počev od porodice preko naselja, gradova, naroda i čitavog ljudskog roda. Pitanje razilaženja je uveliko tretirano kod omladine i uleme ovog ummeta. Zato moramo obratiti pažnju na ovaj problem te pojasniti pravila i norme koje se pri tome moraju uzeti u obzir.

Prvo: Uvažavati tuđe mišljenje

Vjernik treba da ima široka prsa kada je u pitanju razilaženje. Ne treba da se uzrujava kada čuje mišljenje koje je suprotno njegovom i da nema strpljenja sa onim ko različito misli pogotovo kada je u pitanju njegov brat musliman, a sve to u stvarima koje se ne ubrajaju u temeljna pitanja vjere. Primjer toga su pojedina sekundarna pitanja iz islamskog prava koja su pravnici i alimi različito shvatili ali i pored toga nisu jedni druge korili i osuđivali, ili pitanja vezana za poimanje da'veta-poziva u islam, ili za stvari dogovora ili savjeta o određenim pitanjima.

Hajdemo, braćo moja draga, pogledati i razmisliti o Allahovoj naredbi koja govori o odnosu prema nevjernicima i mnogobožcima. Kaže Uzvišeni:

"Ako te neko od mnogobožaca zamoli za zaštitu, ti ga zaštiti da

118 Sura «Hud» 118-119.

119 Sura «Bizantinci» 22.

bi saslušao Allahove riječi."[120] tj. pusti ga da vidi svjetlo, pusti ga da čuje objavu, i daj mu priliku da ti iznese ono što mu je u prsima.

Ne možemo a da ovdje ne spomenemo slučaj 'Utbe bin Rebi'a koji je bio jedan od vođa mnogoboštva među Kurejšijama. On je otišao Poslaniku sallallahu alejhi ve sellem radi rasprave, pa ga je Poslanik sallallahu alejhi ve sellem pustio da govori sve dok ni je sam završio, iako je znao da je njegov govor lažan, pun prevare i obmane, a potom ga upitao: "Jesi li završio, Ebu Velide?"[121]

On je spreman da sluša predavanje duže od toga, jer on sallallahu alejhi ve sellem ljudima želi uputu, i zato ih mora saslušati kako bi saznao njihove mahane pa ih shodno tom saznanju i liječiti.

Pa šta bi trebalo da bude ako je onaj s kim razgovaraš i raspravljaš jedan od tvoje braće mu'mina? Zar nema veće pravo da bude saslušan od ovog mnogobošca? Kaže Šafija: "Moj stav je ispravan mada postoji mogućnost da bude i pogrešan, dok je stav onih koji misle drugačije pogrešan mada postoji mogućnost da bude i ispravan." I još kaže: "Tako mi Allaha, kad god sam se raspravljao zaželio sam da moj sagovornik bude u pravu, i bojao sam se za njega da ne pogriješi."

Kada bi sa nekim vodio raspravu molio bi za njega riječima: "Gospodaru moj, uputi ga na ono što je najispravnije i učvrsti ga!"

Imam Malik je rekao: "Svačiji se stav i govor može prihvatiti ili odbiti osim govora onoga ko je u ovome kaburu, sallallahu alejhi ve sellem."

Omer ibn Hattab r.a. se popeo na minber pa je, želeći da inicira diskusiju i međusobni dogovor, rekao: "O ljudi, šta mislite kada bih ja skrenuo sa pravoga puta ovako (pokazavši rukom)?"

U dnu džamije se podiže jedan beduin, isuka svoju sablju i reče: "Tako mi Allaha vladaru pravovjernih, kada bi se ti udaljio od pravog puta ovako, mi bi svojim sabljama uradili ovako." Pa je Omer rekao: "Hvala Allahu koji je dao među mojim podanicima one koji

120 Sura «Pokajanje» 6.

121 Bilježi ga Bejheki u el-I'tikadu 1/267, i Ibn Kesir u Tefsiru 4/92.

će, ako bi se ja udaljio od pravog puta ovako, uraditi svojim sabljama ovako."

Zašto se bojimo kritike? Razlog ovome problemu je neznanje i pristrasnost. Poznate su riječi Omera r.a.: "Allah se smilovao čovjeku koji me uputi na moje mahane."

Pjesnik, hvaleći onoga ko prihvata kritiku i savjet i zbog toga ne osjeća tjeskobu u prsima, kaže:

*Ne potcjenjuj mišljenje onog ko je ispravan * pa makar onaj ko ga kaže bio nepotpun*

*Biseri su najvrijednije što se može imati * i poniženje ronioca im vrijednost neće umanjiti*[122]

Neki čovjek je rekao Aliji ibn ebi Talibu r.a.: "Alija, ja mislim da je istina na tvojoj strani a da su Talha, Zubejr i Aiša pogriješili", misleći na smutnju koja se tada desila među ashabima. Alija mu reče: "Teško tebi! Prvo spoznaj istinu pa ćeš znati njene sljedbenike, a nemoj prepoznavati istinu kroz ljude!"

Drugo: Ne biti pristrasan prema određenim ličnostima, skupinama ili organizacijama

Neki ljudi kada se vežu za određenu osobu ili organizaciju i budu zadivljeni njome, nakon toga ne vide drugo mišljenje osim mišljenja svoga šejha, niti prepoznaju istinu osim u svojoj organizaciji ili grupaciji, pa makar ona, istina, bila i na drugoj strani.

Ovakav stav i pravac nije ispravan jer je samo Poslanik sallallahu alejhi ve sellem zaštićen od pogreške, a svaki stav koji dolazi od drugih ljudi mimo njega se može prihvatiti ili ne. Pa i svaka knjiga u sebi nosi određene pogreške osim Kur'ana: "Da je

122 Advau-l-bejan 6/1.

on od nekog drugog, a ne od Allaha, sigurno bi u njemu našli mnoge protivrječnosti."[123]

Neki ljudi vide da je njihov pravac i način jedini ispravan i da ga je obaveza prihvatiti a odbaciti sve ostale, ali takav pristup je pogrešan. Kada je halifa u vrijeme imama Malika htio da prisili ljude na izučavanje i rad po Muveti (knjiga imama Malika) mimo ostalih njoj sličnih knjiga, imam Malik mu je rekao: "Stjesnio si ono što je prostrano", tj. nemoj tjerati sve ljude da slijede mišljenje jednog čovjeka koji može pogriješiti i pogoditi. I ovo je ispravno poimanje stvari od strane imama Malika jer je znao da se znanje obnavlja stalnim proučavanjem i spoznajom novih dokaza. Pa šta je onda sa onim ko na najjednostavnije pitanje iz oblasti čistoće-tahareta ne bi znao odgovoriti, a s druge strane, shodno svome raspoloženju i slijepoj pristrasnosti, ocjenjuje ko je na istini a ko nije!!!

Ovdje želimo ukazati na to da ashabi ničijem govoru, ma koliko on bio cijenjen, nisu davali prednost nad tekstovima Kur'ana i sunneta. Pogledajmo Ibn Omera, kada je upitan o hadžu temettu'u on ga je preporučio. Na to mu onaj koji je pitao reče: "Zar postupaš suprotno svome ocu?" Pa im je pojasnio da Omer nije tako mislio, ali pošto su bili uporni, on im reče: "Je li preče da se slijedi Allahova knjiga ili stav Omera?", a u drugoj predaji stoji: "Je li preče da se slijedi naredba Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem ili naredba Omera?"[124] A Omer uistinu nije tako mislio.[125]

Pogledajmo i Ibn Abbasa r.a. kada mu 'Urve bin Zubejr reče: "Kako možeš dozvoliti 'umru u ovih deset dana kada u njima nema 'umre?" Pa mu Ibn Abbas kaže: "Zašto ne upitaš svoju majku o tome?" 'Urve mu reče: "Uistinu ni Ebu Bekr ni Omer to nisu radili."

---

123 Sura «Žene» 82.

124 Ova dva hadisa bilježi Bejheki sa ispravnim lancem prenosilaca, pogledaj Medžmu' od Nevevija 7/158, a Omer r.a. nije odvraćao od temettu'a zato što ga je smatrao zabranjenim nego je to uradio smatrajući ifrad boljim od temettu'a.(Temettu' i ifrad su načini obavljanja hadža)

125 Hadž temettu' je način obavljanja hadža tako da se prvo zanijeti 'umra, a tek nakon oslobađanja od ihramskih zabrana, osmi dan zul-hidžeta, se zanijeti hadž.

Tada mu Ibn Abbas reče: "Upravo to vas je i upropastilo. Tako mi Allaha, On će vas kazniti! Ja vama citiram Poslanika sallallahu alejhi ve sellem a vi meni Ebu Bekra i Omera!"[126]

Čak se i Omer bin Hattab razišao sa Ebu Bekrom u nekoliko pitanja. Ebu Bekr nije pravio razlike u plaćama, a kada je Omer došao za halifu napravio je razlike. Takođe su se razišli o pitanju udjeljivanja onima čija srca treba pridobiti. Ebu Bekr je smatrao da im treba udjeliti dok Omer nije, pa je Ebu Bekr poslije prihvatio mišljenje Omera. Ebu Bekr je porobio žene pobijeđenih otpadnika od islama, a Omer nije bio tog stava, pa ih je, nakon što je preuzeo hilafet, vratio njihovim porodicama osim onih koje su imale porod. Ebu Bekr je takođe vojnicima podijelio osvojenu zemlju i posjede, dok Omer nije bio tog stanovišta nego je tu zemlju pretvarao u vakuf za potrebe muslimana.

Treće: Prihvatiti argumentovano mišljenje i ne ustrajavati na pogrešnom stavu

Neka braća, koja za sebe misle da su dobri vjernici i da se čvrsto drže propisa, su ponekad ubijeđeni da imaju ispravan stav o određenom pitanju, iako dokazi nisu na njihovoj strani. Ali se oni i pored toga odazivaju svojoj strasti i ustrajavaju u grešci, čvrsto se držeći svojih stavova. I ovo je u biti bolest koja napada učenjake, daije i sudente, te širi nered, slijepu pristrasnost i razjedinjenost, da nas Allah sačuva.

Želio bih podsjetiti omladinu na naše ispravne prethodnike, kako su ostavljali pogrešne stavove i fetve, hrabro priznajući grešku, i to obznanjivali bez straha i stida.

126 Buhari, Fethu-l-Bari 3/421, a Ibn Hadžer u komentaru hadisa 3/525 u Fethu-l-Bariju kaže: «On je odvraćao od njih tj. od ifrada i kirana kako bi se radilo ono što je vrijednije, kao što je uradio i Omer sa ifradom, ali je se pobojao da drugi to odvraćanje shvate u smislu zabrane, pa je razglasio da je i ovo drugo dozvoljeno. U svakom slučaju obojica će biti nagrađeni za svoj idžtihad – trud koji su uložili da bi došli do tih stavova.»

El-Hatib el-Bagdadi je u svome djelu "El-fekih ve-l-mutefekkih"[127] ovo pitanje naslovio: "Predaje o tome kako su ashabi napuštali svoje stavove zbog hadisa Poslanika sallallahu alejhi ve sellem koje su čuli i shvatili", pa je pod ovim naslovom naveo niz događaja od kojih su:

1. Omer bin Hattab je znao reći:

"Krvarina pripada rođacima, a žena od krvarine svoga muža ne nasljeđuje ništa." Sve dok Dahhak bin Sufjan nije rekao: "Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem mi je pismeno poručio da ženi Ušejma Dababija ostavim u nasljeđe dio krvarine njenoga muža." Pa je Omer ostavio svoj stav.

2. Ibnu-l-Musejjib je rekao:

"Omer bin Hattab je izrekao presudu o pitanju krvarine prstiju, pa je nakon što je obavješten o pismu koje je Poslanik s.a.v.s uputio Ibn Hazmu: "Za svaki prst deset deva", prihvatio propis i ostavio svoje prvobitno mišljenje.

3. Slučaj Ubejj ibn Ka'ba koji je prenio od Poslanika sallallahu alejhi ve sellem hadis da: "Voda obavezuje vodu" tj. da kupanje poslije spolnog odnosa postaje obavezno nakon ejakulacije. Poslije je do njega došao hadis Poslanika sallallahu alejhi ve sellem koji derogira prethodni: "Kada se dotaknu obrezana mjesta kupanje postaje obavezno", pa je Ubejj ostavio prvobitni stav.

4. Ibn Abbas je ženi koja bi dobila mjesečnicu poslije obavljanja hadžskog tavafa dozvoljavao da napusti Meku bez oprosnog tavafa, pa mu je Zejd ibn Sabit zbog toga prigovorio. Ibn Abbas mu reče: "Pitaj tu i tu ensarijku da li joj je Poslanik sallallahu alejhi ve sellem naredio da tako čini." Nakon što je to i uradio, Zejd ibn Sabit se vratio i smiješeći se rekao: "Sad vidim da si bio u pravu."

127 El-fekih ve-l-mutfekkih 1/139, i I'lamu-l-muvekki'in 2/283.

5. Prenosi Israil od Ebu Ishaka, a on od Sa'da bin Ijjasa, a ovaj od Ibn Mes'uda da ga je neki čovjek upitao o onome ko se oženi a onda mu se punica svidi, pa razvede ženu kako bi oženio njenu majku, pa je Ibn Mes'ud rekao: "Nema smetnje", te je dotični tako i uradio. A Ibn Mes'ud je bio odgovoran za državnu blagajnu pa je prodavajući ostatke iz blagajne davao mnogo a zauzvrat uzimao malo, sve dok nije došao u Medinu i upitao ashabe Muhammeda sallallahu alejhi ve sellem pa mu rekošc: "Ta žena nije dozvoljena tom čovjeku, a srebro nije dozvoljeno mijenjati jedno za drugo osim u istoj količini."

Pa je Ibn Mes'ud vrativši se u Kufu potražio onog čovjeka, ali ga nije našao, već nađe njegove rođake, pa im reče: "Fetva koju sam izdao vašem rođaku je pogrešna i taj postupak nije dozvoljen." Zatim je otišao u mjenjačnice i rekao: "O ljudi, vi koji radite u mjenjačnicama! Način na koji smo trgovali nije dozvoljen. Dozvoljeno je samo u istoj količini."

Četvrto: Pažljivo postupati i provjeravati vijesti i ne srljati u fetvi

Onaj ko studiozno pristupi problemu islamskog buđenja-sahve, primijetit će da je ono iskušano omladinom koja donosi fetve iako nisu postigli nivo znanja koji ih čini kompetentnim za taj posao i pri tome se ne vraćaju na velike učenjake. A ako ih upitaš reći će ti: "Oni su ljudi i mi smo ljudi." Čudna li je to logika, iskrivljena logika od koje se planine cijepaju! Ovakvima a i svima drugima kažemo: "Uzmite pouku iz postupaka selefa-naših ispravnih prethodnika, Allah im se smilovao, koje ćemo ovdje navesti."

1. Ashabi r.a. su pažljivo postupali u procjenama i nisu žurili u donošenju suda. Po nekoliko puta bi se vraćali i provjeravali sud ili stav o određenom pitanju. Abdullahu ibn Mes'udu su ljudi čitav mjesec dana (u drugoj predaji: nekoliko puta) dolazili pitajući ga o čovjeku koji se oženio i umro prije nego je imao odnos sa ženom i prije nego joj je odredio vjenčani dar, pa je na kraju pristao da odgovori

i rekao: "Za tu osobu ja kažem sljedeće: njoj pripada vjenčani dar njoj sličnih žena, ni manje ni više, ima pravo na nasljedstvo i ima obavezu pričeka-'iddeta. Pa ako sam u pravu to je od Allaha, a ako sam pogriješio to je od mene i od šejtana a Allah i Njegov Poslanik su od toga čisti."[128]

2. Ibn Kajim, Allah mu se smilovao, kaže: "Naši ispravni prethodnici ashabi i tabi'ini nisu volili žurbu i srljanje u fetvi. Svaki od njih je volio da fetvu prepusti drugom, ali ako bi vidio da nema niko drugi kompetentan da odgovori, potrudio bi se da sazna propis iz Kur'ana i sunneta te iz govora pravednih halifa, pa bi tek onda izdao fetvu."[129]

3. Abdulah ibn Mubarek prenosi od Abdurahmana ibn ebi Lejle da je rekao: "Sreo sam stotinu i dvadeset ashaba Poslanika sallallahu alejhi ve sellem pa je svaki muhaddis (učenjak hadisa) među njima želio da ga neko od njegove braće zamijeni u hadisu, i svaki muftija među njima je želio da ga neko od njegove braće zamijeni u izdavanju fetvi."[130]

4. Prenosi Malik od Jahja bin Se'ida a on od Ibn Abbasa da je rekao: "Lud je onaj ko ljudima daje odgovor i fetvu za sve što ga upitaju." A Muhamed bin 'Adžlan kaže: "Kada učenjak zanemari odgovor: "neznam", bude smrtno pogođen." Slične riječi se prenose i od Ibn Abbasa.

5. Kasim ibn Muhamed ibn ebi Bekr je upitan o nečemu pa je rekao: "To ne poznajem dobro." Čovjek koji je pitao reče: "Ja sam došao tebi jer neznam nikoga drugog." Kasim mu reče: "Ti gledaš u dužinu moje brade i mnoštvo ljudi oko mene ali tako mi Allaha ja se u to ne razumijem." Tada jedan šejh iz plemena Kurejš, koji je sjedio pored njih, reče: "Bratiću moj drži se toga stava! Tako mi Allaha danas si najoštroumnije postupio." Kasim reče: "Tako mi

128 Bilježe ga «petorica», Munteka-l-ahbar 558. dok je citat iz Sunena od Ebu Davuda, Poglavlje o braku; naslov: Ko se oženi pa umre prije nego odredi vjenčani dar.

129 I'lamu-l-muvekki'in 1/34.

130 Prethodni izvor.

Allaha draže mi je da mi se jezik odsječe nego da govorim ono o čemu znanja nemam."

6. Sufjan ibn 'Ujejne i Sahnun ibn Se'id, koji je napisao Mudevvenu, su rekli: "Ljudi koji se najviše upuštaju u izdavanje fetvi imaju najmanje znanja."

7. Hejsem bin Džemil je rekao: "Bio sam svjedok kada je imamu Maliku upućeno četrdeset i osam pitanja pa je njegov odgovor na njih trideset i dva bio: "Ne znam."

8. Naši ispravni prethodnici-selef bi znali reći: "Čuvajte se riječi: "Allah je ovo dozvolio a ovo je zabranjeno", da nekome poslije Allah ne bi rekao: "Slagao si, ovo nisam dozvolio niti sam ovo zabranio."[131]

Osvrt na našu stvarnost

Ako pomno pogledamo u današnje stanje bratstva, vidjet ćemo da često na mjesto onog bratstva koje je bilo zasnovano na ljubavi u ime Allaha, davanju prednosti jednih nad drugima i međusobnoj samilosti, dolazi zanesenost materijom i životom na ovom svijetu. Zato nalazimo one koje su do jučer vezale najjače bratske veze kako su se razišli a njihove bratske veze popucale. Neki od njih su prigrlili dunjaluk i njemu se predali brojeći imetak i sanjajući o novom. Uz to je njihovo stanje, kada su ibadeti u pitanju, vidno oslabilo, pogotovo klanjanje namaza u džamiji, nafila post i učenje Kur'ana. Takođe su nemarni prema traženju halala i ostavljanju harama. Zanemarili su riječi Uzvišenog Allaha: "Teško svakom klevetniku-podrugljivcu, koji blago gomila i prebrojava ga, i misli da će ga blago njegovo besmrtnim učiniti!"[132] Pa je tako oslabila veza sa njihovom braćom i zanemarili su ibadet svome Gospodaru. Kao da su zaboravili hadis Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem: "Propao je rob

131 I'lamu-l-muvekki'ine 4/1.

132 Sura «Klevetnik» 1-3.

dinara i dirhema, i rob kadife i skupocjene odjeće, ako mu se dadne zadovoljan je, a ako mu se ne da zadovoljan nije."[133]

Druga skupina nije dostigla taj nivo materijalnih dobara niti im je dunjaluk otvorio svoja vrata, ali su zato njihova srca puna zavisti prema braći muslimanima. Njihove duše koje ih na zlo nagovaraju su ih navele da ispituju slabosti njihove braće vjernika. Sijela su im puna kritike, kuđenja i nabrajanja tuđih mahana te vrijeđanja časti njihove pobožne braće, i to im je postao običaj u kojem nalaze smiraj, da Allah sačuva. Zaboravili su hadis Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem: "Čuvajte se sumnjičenja, jer je sumnjičenje najlažniji govor!"[134]

Ima i onih koji su se našli pod pritiskom gorke stvarnosti i društva, pa su vidjeli da je bolje da svoju dobru braću zamijene za loše društvo koje je bogato i na visokim položajima. Ali su zaboravili da je to put koji će ih ubrzo dokrajčiti. Zato je Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem često dovio: "O Ti koji okrećeš srca, učvrsti naša srca u Tvojoj vjeri!"[135] Takođe je rekao: "Uistinu je dunjaluk sladak, privlačan, a Allah vas je učinio namjesnicima na njemu i gleda šta radite, zato se čuvajte dunjaluka i čuvajte se žena!"[136] Takođe: "Ono čega se bojim za vas poslije mene je da vam se otvori dunjaluk sa svojom ljepotom i ukrasima."[137]

Ali tu su i oni koji su ostali čvrsti. Njih nisu poljuljala dunjalučka iskušenja, niti imetak i promjene okolnosti. Ova rijetka skupina liči na one povodom kojih je objavljen govor Uzvišenog Allaha: " Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli,

133 Bilježi ga Buhari br. 3730 Poglavlje o džihadu; naslov: Stražarenje u pohodima na Allahovom putu.

134 Bilježi Muslim br. 2563 Poglavlje o dobročinstvu, međusobnim vezama i adabima; naslov: Zabrana sumnjičenja, nadmetanja, uhođenja i zavaravanja u prodaji.

135 Bilježi ga Sujuti u Džami' sagir br.2/3082, a Albani ga je ocijenio vjerodostojnim.

136 Bilježi ga Muslim br.2742, Poglavlje o zikru, dovi, pokajanju i traženju oprosta; naslov: Trojica u pećini i posredovanje dobrim djelima.

137 Bilježi ga Muslim br.1052, Poglavlje o zekatu; naslov: Vrijednost zadovoljstva sa malim i upozorenje na zanesenost ovosvjetskim ukrasima.

i ima ih koji to očekuju — nisu ništa izmijenili..."[138] Oni su sačuvali dobre odnose sa svojom braćom obilazeći ih, raspitujući se i vodeći brigu o njima. Molili su Allaha za njih i održavali sve moguće veze sa njima. Nisu zaboravili one lijepe osobine kod svoje braće, nego su ih po njima spominjali i kod drugih hvalili. Gledali su da svojoj braći budu od koristi, udjeljujući im i u obilju i u oskudici. Bratstvo je kod njih vrijednije od dinara i dirhema.

"I nastojte da zaslužite oprost Gospodara svoga i džennet prostran kao nebesa i Zemlja, pripremljen za one koji se Allaha boje, za one koji, i kad su u obilju i kad su u oskudici, udjeljuju,..."[139] Oni su na usluzi svojoj braći a njihov moto u tome je: "Allah je na pomoći svome robu sve dok je on na pomoći svome bratu muslimanu."[140] Suosjećaju sa njima govorom svojim, djelima i imetkom, govoreći samo lijepe riječi: "lijepa riječ kao lijepo drvo: korijen mu je čvrsto u zemlji, a grane prema nebu; ono plod svoj daje u svako doba koje Gospodar njegov odredi -, a Allah ljudima navodi primjere da bi pouku primili."[141] Oni se trude da okupe svoju braću posjećujući ih, savjetujući ih, te podstičući na učenje, ozbiljnost i ispunjavanje obaveze poziva i dostavljanja Allahove vjere.

138 Sura «Saveznici» 23.

139 Sura «Imranova porodica» 133-134.

140 Bilježi ga Muslim br.2699, Poglavlje o zikru, dovi, pokajanju i traženju oprosta; naslov: Okupljanje radi zikra učenja Kur'ana.

141 Sura «Ibrahim» 24-25.

Četvrto poglavlje

O faktorima zbližavanja

Ovdje ćemo pojasniti stvari koje najviše pomažu jačanju bratstva i njegovih veza. To su ustvari metodi na koje podstiču Allahova knjiga i sunnet Poslanika sallallahu alejhi ve sellem a koje su naši ispravni prethodnici, ashabi, tabi'ini i svi oni koji ih u dobru slijede do Sudnjeg dana, sproveli u praksi. Svaki musliman koji ih prihvati i radi po njima uspjeće zasnovati jake bratske veze i lijepe odnose u društvu uspostavljene na najčvršćim i najdugotrajnijim temeljima.

Prvo: - Svijest o veličini i uzvišenosti odnosa zasnovanih na bratstvu u ime Allaha

Zasigurno je bratstvo u ime Allaha jedna od najjačih i najčvršćih veza imana koju obavezno treba da čuva svaki musliman sa svojim bratom. To je jedan od najuzvišenijih imperativa i nijedan ga musliman ne bi trebao zapostaviti i zanemariti. Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je rekao:

"Oni koji su se voljeli u ime Allaha bit će na minberima od svjetlosti. Zavidjet će im vjerovjesnici i šehidi."[142]

Čuvanje bratstva u ime Allaha se, između ostalog, ogleda i u čuvanju prava na koja nam je Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem skrenuo pažnju rekavši:

"Musliman ima šest obaveza prema svome bratu muslimanu: kada te sretne i pozdravi da mu odazoveš selam, kada te pozove da mu se odazoveš, kada od tebe zatraži savjet da ga posavjetuješ, kada kihne i zahvali Allahu da mu kažeš: "Allah vas uputio i stanje vam popravio!", kada se razboli da ga obiđeš i kada umre da mu ispratiš dženazu."[143]

---

142 Bilježi ga Tirmizi br. 2390, a Ibn Hibban ga je ocijenio vjerodostojnim, Mevaridu zam'an br. 2590.

143 Bilježi ga Muslim br. 2162, Poglavlje o selamu; naslov: Obaveza muslimana prema drugom muslimanu je odazvati mu selam.

Svi mi znamo ove hadise ali, nažalost, kada se desi kakav problem među braćom ili nesuglasica ponašaju se kao da ih nikad nisu čuli, i kao da nikad nisu ni bili braća. Jedni od drugih okreću glave mjesecima pa i godinama, zaboravljajući ili praveći se da su zaboravili riječi Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem: "Nije dozvoljeno muslimanu da izbjegava svoga brata muslimana više od tri noći, sretnu se pa svaki glavu okrene. A onaj koji od njih dvojice prvi selam nazove, bolji je."[144]

Drugo: - Nasmiješeno lice i lijep govor

Osmijeh pri susretu sa bratom i blag govor donose ljubav i jačaju međusobne odnose, jer osmijeh u dušama ljudi budi osjećaj bliskosti i zadovoljstva, te im daje do znanja da ih voliš i da im želiš dobro. To je osmijeh! A šta je tek sa lijepim ophođenjem i blagim govorom, ili, pak, poklonom i činjenjem usluge!?

Istinu je kazao Allahov Poslanik s.a.v.s rekavši:

"Ništa od dobrih dijela ne potcjenjujte, pa makar da svoga brata sretneš vedrog i nasmijanog lica."[145]

Kaže sallallahu alejhi ve sellem:

"Čuvajte se vatre pa makar i sa pola datule, a ko ni to ne nađe onda sa lijepom riječi."[146]

Takođe: "Vi ljudima nećete moći udovoljiti svojim imecima, ali neka imaju od vas uvijek nasmijano lice i lijepo ophođenje."[147]

---

144 Bilježi ga Buhari br. 5727, Poglavlje o edebu; naslov: Hidžra, i Muslim br. 256, Poglavlje o dobročinstvu, međusobnim vezama i adabima; naslov: Zabrana izbjegavanja preko tri dana bez šerijatski opravdanog razloga.

145 Bilježi ga Muslim br. 2626, Poglavlje o dobročinstvu, međusobnim vezama i adabima; naslov: Preporuka čuvanja zajednice i dobročinstva prema njenim članovima.

146 Bilježi ga Buhari br. 1351, naslov: Čuvajte se vatre pa makar i sa pola datule i mala sadaka; i Muslim br.1016 Poglavlje o zekatu; naslov: Čuvanje od vatre pa makar i lijepom riječi.

147 Bilježi ga Ebu Ja'la br. 6550, tom 11, od Ebu Hurejre ne spominjući «lijepo ophođenje.»

Neka zna svaki brat da lijepo i blago ophođenje prema svojoj braći, pored toga što je dio ljudske prirode, je i sunnet Poslanika Muhammeda sallallahu alejhi ve sellem koji nam je obavezno slijediti. Allah je plemenitom Poslaniku dao najljepši opis rekavši:

" jer ti si, zaista, najljepše ćudi."[148]

O njemu je takođe rekao:

"Samo Allahovom milošću ti si blag prema njima."[149]

Te riječi Uzvišenog: "a prema vjernicima blag budi."[150]

Blagost i samilost prema braći, te oprost i prelazak preko njihovih pogreški su osobine iskrenih.

I ne zaboravimo draga braćo da je lijepo ophođenje osobina i put svakog iskrenog i dobrog muslimana. Prvo, zato što je lijepo ophođenje ključ svakog dobra, a drugo zato što ono predstavlja jedna od vrata džennetskih. Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je upitan šta je to što će ljude najviše uvoditi u džennet, pa je odgovorio: "Bogobojaznost i lijepo ophođenje."

Upitan je i o tome šta će ljude najviše odvesti u vatru, pa je rekao: "Usta i spolni organ."[151]

Se'id ez-Zubejdi je rekao: "Impresionira me čovjek kojeg sretnem, a on vedar, nasmiješen i pristupačan. U isto vrijeme molim Allaha da među muslimanima bude malo onih koje kad sretnem radosna lica on mi odvrati smrknutim licem i još mi poslije toga prigovara."

148 Sura «Kalem» 4.

149 Sura «Imranova porodica» 159.

150 Sura «Hidžr» 88.

151 Bilježi ga Tirmizi br. 362, Poglavlje o dobročinstvu; naslov: Predaje koje govore o ophođenju s ljudima.

Treće: - Pomagati svoju braću i biti im na usluzi

Jedan od najvećih uzroka međusobne ljubavi i spuštanja Allahovog zadovoljstva je pomaganje svome bratu kada je u nevolji, potrebi ili neimaštini. Pomažući svoga brata ti, ustvari, pomažeš sebi jer je Allah na usluzi onome ko je na usluzi svome bratu muslimanu. Uzvišeni je rekao: "Jedni drugima pomozite u dobročinstvu i čestitosti, a ne sudjelujte u grijehu i neprijateljstvu."[152]

A Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem kaže:

"Allah je na pomoći svome robu sve dok je on na pomoći svome bratu."[153]

Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem također je rekao: "Svako dobro djelo je sadaka."[154]

U hadisu također stoji: "Ko svome bratu muslimanu ispuni neku potrebu kao da je Allahu čitav život služio."[155]

Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je rekao:

"Među najboljim djelima je razveseliti svoga brata muslimana, vratiti njegov dug, ispuniti njegovu potrebu, od njega otkloniti nedaću."[156]

Uistinu je raširenost ovog zdravog morala među muslimanima uopćeno, a pogotovo među onima koji se čvrsto drže svoje vjere, dokaz uvezanosti njihove zajednice i čvrstine njihovog bratstva. Između ostalog, to je znak opstanka solidarnosti i dobročinstva među njima. Princip solidarnosti i međusobnog potpomaganja je velika prepreka navalama egoizma i samoljublja. U isto vrijeme to je znak živog bratstva.

Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je rekao:

---

152 Sura «Trpeza» 2.

153 Prethodno je spomenut.

154 Bilježi ga Buhari br. 5670, Poglavlje o edebu; naslov: Svako dobro djelo je sadaka.

155 Bilježi ga Buhari u Et-Tarih el-Kebir br. 2089 i Imam Ahmed u Musnedu 8/43.

156 Navodi ga Albani, Allah mu se smilovao, u Sahihu-l-džami'a-s-sagir br.5897, i ocijenio ga je vjerodostojnim.

"Vidjet ćeš da su vjernici u njihovoj međusobnoj ljubavi i samilosti poput tijela. Kada se jedan dio tijela razboli i ostali dijelovi trpe od nesanice i groznice."[157]

Naši ispravni prethodnici su pokazali najljepše primjere solidarnosti i bratskog potpomaganja. Pogledajmo samo Bekijja bin Mahleda koji je živio u Andaluziji. Obilazio je grad po grad samo da bi pomogao i učinio uslugu svojoj braći. Sve to je radio ispunjavajući obavezu bratstva i nadajući se nagradi od Allaha za služenje braći. Pogledajmo Ibn Abbasa koji, pored toga što je u i'tikafu, izlazi iz Poslanikove sallallahu alejhi ve sellem džamije kako bi ispunio potrebu jednog brata i kaže: "Bolje mi je da pomognem svome bratu u njegovoj potrebi, nego da budem u i'tikafu u ovoj džamiji."

Četvrto: - Posjećivanje radi Allaha i odabir dobrog društva na sijelu

Međusobno posjećivanje braće prilikom kojeg se vodi računa o islamskim normama i adabima, predstavlja metod putem kojeg se najviše možemo nadati zbližavanju i ljubavi među muslimanima. Na to nas upućuje veličina nagrade koju je Uzvišeni Allah pripremio za one koji se posjećuju u Njegovo ime, jer što je veći efekat određenog postupka to je i nagrada kod Allaha za njega veća.

Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je rekao:

"Ko obiđe bolesnika ili posjeti brata u ime Allaha, dozove ga glasnik: "Ti si dobar i divan je put kojim hodiš! Ti si sebi u džennetu mjesto pripremio."[158]

Ebu Hurejre r.a. prenosi od Poslanika sallallahu alejhi ve sellem da je neki čovjek krenuo da u drugom gradu posjeti svoga brata u

157 Bilježi ga Buhari br. 5660, Poglavlje o edebu; naslov: Samilost prema ljudima, sa izrazom « vidjet ćeš»; i Muslim br.2586, Poglavlje o dobročinstvu, međusobnim vezama i adabima; naslov "Pohvalnost oprosta i skromnosti te zabranjenost psovke."

158 Bilježi ga Tirmizi br. 2008, Poglavlje o dobročinstvu; naslov: Predaje o posjećivanju braće.

islamu. Allah mu na putu postavi jednog meleka pa kada on prođe kraj njega melek ga upita: "Gdje ideš?" On mu reče: "Idem u ovaj grad kod svoga brata u islamu." Melek ga ponovo upita: "Je li on tebi kakvo veliko dobro učinio?"

"Nije!"- reče- "nego ga ja volim u ime Allaha." Tada mu melek reče: "Mene je Allah poslao da ti poručim da i On tebe voli kao što ti voliš svoga brata u ime Njegovo."[159]

Jedan od faktora koji čini posjetu uspješnom jeste odabir pogodnog vremena i razgovor o lijepim i korisnim stvarima. Ovakvim sijelima prisustvuju meleki, prekriva ih milost i Allah ih spominje u Svome najuzvišenijem društvu. Zbog toga na ovakvim sijelima ne smije biti ogovaranja i prenošenja tuđih riječi, niti spominjanja i nabrajanja tuđih mahana i pogreški. Treba se udaljiti od prekomjernog govora o prolaznim ovosvjetskim dobrima.

Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem kaže:

"Ne uznemiravajte Allahove robove! Nemojte ih kuditi i njihove slabosti istraživati, jer onaj ko njihove mahane bude tražio Allah će njegove slabosti istražiti, a kome to Allah uradi osramotit će ga u njegovoj kući."[160]

Takođe je rekao: "Pred kim bude vjernik ponižen, pa mu ne pomogne iako je u stanju to učiniti, Allah će ga na Sudnjem danu poniziti pred svim stvorenjima."[161]

Takođe: "Ko je u stanju pomoći svome bratu pa to i učini kada ga ovaj ne vidi, Allah će ga pomoći na dunjaluku i na ahiretu."[162]

---

159 Bilježi ga Muslim br. 2567, Poglavlje o dobročinstvu, međusobnim vezama i adabima; naslov: Vrijednost obilaska bolesnika.

160 Bilježi ga Ahmed u Musnedu br. 22765, 7/458, u hadisu od Sevbana.

161 Bilježi ga Ahmed u Musnedu br. 15985; i Hejsemi u Medžme'u zevaid 7/267.

162 Bilježi ga Hejsemi br. 3317, u Kešfu-l-estar 'an zvaidi-l-Bezzar 'an Kutubi sitte 4/110.

Peto: - Savjetovanje i ukazivanje na pravi put u slučaju greške

Bratstvo u ime Allaha za sobom povlači pružanje savjeta svojoj braći uz osjećaj samilosti. Svaki pojedinac sakriva slabosti drugih. Sve to na lijep način, blagim riječima, bez javnog obznanjivanja aludirajući na grešku. Pri tome se treba ponašati tako da onaj ko je pogriješio zavoli brata koji ga savjetuje, i da bude uvjeren da mu on želi uspjeh i dobro, jer Poslanik sallallahu alejhi ve sellem kaže:

"Vjernici su jedni drugima poput čvrste građevine čiji se dijelovi međusobno učvršćuju ", te je onda isprepleo prste."[163]

I kaže: "Vjernik je ogledalo vjerniku. Vjernik je brat vjerniku, pazi na njegovu izgubljenu stvar i čuva mu leđa."[164]

Savjetovanje je jedan od adaba i sunneta poslanstva i šerijatska obaveza na koju nas upućuje Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem: "Vjera je savjet."[165]

Nadati je se da će se stanje muslimana uopće, a pogotovo onih koji se čvrsto drže vjere-multezimi, popraviti uz slijeđenje ove plemenite poslaničke upute, pružanjem savjeta i ukazivanjem na ispravan postupak onome kome je to potrebno, koristeći ponekad metod zastrašivanja Allahovom kaznom, a nekad ulivanja nade i radosti spominjući Allahove nagrade i blagodati. Uz to onaj ko savjetuje treba jasno staviti do znanja svome bratu da mu želi dobro i da ga voli, jer će mu to olakšati samo savjetovanje. To ustvari predstavlja pomaganje svome bratu, jer Poslanik sallallahu alejhi ve sellem kaže:

"Pomozi svome bratu kada čini nepravdu i kada mu se čini nepravda." Neki čovjek reče: "Allahov Posalniče, pomoći ću ga kada mu se nanese nepravda, ali kako da ga pomognem kada on čini nepravdu?"

---

163 Muttefekun alejhi, prethodno je spomenut.

164 Bilježi ga Ebu Davud br. 4918, Poglavlje o edebu; naslov: O pružanju savjeta.

165 Bilježi ga Ebu Davud br. 1926, Poglavlje o dobročinstvu; naslov: Predaje o savjetovanju.

Reče: "Spriječit ćeš ga da čini nepravdu i tako ćeš mu pomoći."[166]

Jahja bin Mu'az er-Razi je rekao: "Neka vjernik od tebe ima tri stvari: ako mu ne možeš koristiti ne čini mu štetu, ako ga ne možeš obradovati ne žalosti ga, ako ga ne možeš pohvaliti ne kudi ga."

Omer ibn Abdulaziz je rekao: "Ko svoga brata savjetuje kako u stvarima vjere tako i u stvarima vezanim za dunjalučko dobro, on je ispunio obavezu bratstva među njima i na lijep način održava bratske odnose."

Naši ispravni prethodnici su pokazali najljepše primjere potpomaganja braće i pravednosti prema njima. Neki od njih bi znali reći: "Volio bih da mi se tijelo škarama na komade isiječe samo da ova stvorenja budu pokorna Allahu Uzvišenom." Omer bin Abdulaziz je znao reći: "Da sam bogdo sa vama postupao po Allahovoj knjizi, i da ste vi radili po njoj, pa makar mi svaki put kada oživim neki sunnet otpao dio tijela i sve tako dok mi duša ne bi izišla."

U pojedinim predajama stoji: "Pravo svakog muslimana kod njegovog brata je da prema njemu ima iskren odnos čak i kad je on odsutan."

Hasan el-Basri je rekao: "Ti u istinu nećeš postići pravu iskrenost u savjetovanju svoga brata sve dok mu budeš preporučivao ono što ni sam ne uspijevaš uraditi."

Ibn ebu Bekr el-Muzeni je rekao: "Ni je Ebu Bekr r.a. pretekao ashabe Muhammeda sallallahu alejhi ve sellem postom, niti namazom, nego sa onim što je bilo u njegovom srcu." Pojašnjavajući ono što je bilo u njegovom srcu kaže: "Ljubav prema Uzvišenom Allahu i iskren odnos prema Njegovim stvorenjima."

Fudajl ibn 'Ijjad je rekao: "Vjernik je pravedan i prikriva tuđe sramote i mahane, dok pokvarenjak sramoti ljude i grdi ih."

166 Bilježi ga Buhari br. 2312, Poglavlje o nasilju; naslov: Pomozi brata kada je nasilnik i kada je potlačen.

Ispravni prethodnici su jedni drugima preporučivali ono što im je Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem oporučio:

"Boj se Allaha ma gdje bio, i poslije lošeg dijela uradi dobro koje će ga pobrisati, i sa ljudima se lijepo ophodi."[167]

Šesto: - Dijeliti poklone, i onome koga voliš, to i obznaniti

Poklon je znak ljubavi i pažnje. Pored toga on je put rađanja ljubavi. Koliko samo ima ljudi koji nisu imali bratske odnose, niti su se voljeli, ali nakon razmjene nekoliko poklona ljubav se usadila u njihova srca i to ih je potaklo na prijateljstvo i bliskost.

A i Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je rekao: "Darujte jedni druge, voljet ćete se."[168]

Od Enesa r.a. se prenosi da je rekao: "Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem rekao:

"Kada bi mi bila darovana ovčija potkoljenica ja bih je primio, i kada bi bio pozvan na ovčiju potkoljenicu odazvao bih se", a preporučivao nam je darovanje radi dobrih međuljudskih odnosa."[169]

Dar ima veliki odjek u srcu i uticaj na osjećanja, jer odražava veličinu ljubavi. Nije uslov da poklon bude skup. On može biti i jeftin, ali je poruka u samom darovanju pa makar ono bilo i malo.

Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem, hvaleći one koji udjeljuju imetak u različite dobrotvorne svrhe, kaže:

"Sadaka neće umanjiti imetak. Onaj ko drugome oprosti Allah će mu ugled povećati, a ko bude radi Allaha ponizan, Allah ga uzvisi."[170]

---

167 Bilježi ga Tirmizi br. 1987, naslov: Predaje o ophođenju sa ljudima.

168 Bilježi ga Bejheki u es-Sunen el-Kubra 6/169, Poglavlje o darovima; naslov: Podstrek na dijeljenje darova i čuvanje međuljudskih odnosa.

169 Bilježi ga Bejheki u es-Sunen el-Kubra 6/196; naslov: Podstrek na dijeljenje darova i čuvanje međuljudskih odnosa.

170 Bilježi ga Muslim br. 2588, Poglavlje o dobročinstvu; naslov: Zabrana psovke, hadis je od Jahje bin Ejuba.

Zatim, obznaniti svome bratu da ga voliš predstavlja uputu koju nam je Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem preporučio. On sallallahu alejhi ve sellem je rekao: "Kada neko od vas zavoli svoga brata neka mu obznani da ga voli."[171] Allahov Poslanik s.a.v.s je takođe rekao: "Ko u svome srcu nosi ljubav prema svome bratu muslimanu a to mu ne obznani, prevario ga je."[172]

171 Bilježi ga Ebu Davud br. 5124, Poglavlje o edebu; naslov: Obznanjivanje čovjeku da ga voliš, hadis prenosi Mikdam bin Ma'di Kerib.

172 Bilježi ga el-Hindi u Kenzu-l-ummal br.24748, Poglavlje o adabima druženja i njegovih zabrana; naslov br.2.

Peto poglavlje

Priče iz života onih koji se vole u ime Allaha

Trudeći se da ovi savjeti postignu svoj cilj u srcima vjernika lijepo bi bilo da se malo zaustavimo kod priča iz života naših ispravnih prethodnika koji su bratstvu dali njegovo pravo i mjesto koje zaslužuje. Ostavili su nam trajne poruke iz kojih se mogu izvući najbolje pouke za one koji idu njihovim putem. U njima su podstreci trudbenicima da visoke stepene i počasti dostignu.

* Halid bin Safvan je upitan:
"Ko od tvoje braće kod tebe ima najveće pravo?" Reče:
"Onaj ko nadomješta moje nedostatke i koji mi oprašta pogreške i koji prihvata moje slabosti."

* Vehb ibn Munebih je rekao:
"U dunjalučke radosti ulaze tri stvari: susret sa braćom, iftar prilikom posta i namaz pred kraj noći."

* Muhammed ibn Munazir je rekao:
"Hodao sam sa Halilom sinom Ahmedovim kada mi je pukao kaiš na papuči. On tada skinu svoju papuču a ja ga upitah:
"Šta to radiš?" Reče:
"Suosjećam s tobom, jer si i ti bez papuče."

* Hasan bin Kesir je rekao:
"Požalio sam se Muhammedu sinu Alijinom na neimaštinu i nebrigu braće kada sam ja u pitanju. On mi reče:
"Kako li je loš takav brat! Brat koji ti pridaje pažnju kada si imućan, a kada si u neimaštini zaboravi te." Potom je naredio svome slugi da donese kesu u kojoj je bilo sedamstotina dirhema i rekao: "Troši ovo, pa kada ti nestane javi mi."

* Ibn Abbas r.a. je rekao: "Najdraža su mi braća ona koja kada im dođem prihvate me i obraduju se, a kada im ne dođem traže mi opravdanje."

* Kada je Muhammed ibn Munkedir upitan šta je još ostalo od slasti života na ovome svijetu, rekao je: "Sresti se sa braćom i razveseliti ih." Hasan el-Basri je rekao: "Braća su nam draža od naših porodica, jer nas oni podsjećaju na ahiret a naše žene i djeca nas podsjećaju na dunjaluk." Sufjan je upitan: "Šta je život?" Rekao je: "Susret sa braćom."

Ishak bin Ibrahim el-Musili je u stihu rekao:

*Onaj ko dobrog prijatelja nije imao * kome je tajnu povjeriti mogao*

*U kojem je podršku uvijek imao * bilo da ga je zlo ili dobro zadesilo*

*Pa taj pravi život nije upoznao * niti je slasti nit gorčinu osjetio*

* Fudajl bin Dilhem je rekao: "Kada bi Hasan primijetio da je neko od njegov braće odsutan, došao bi mu i upitao kako je, a kada bi izašao od njega pozvao bi njegovog slugu, dao mu vrećicu dirhema i rekao: "Ovo daj svojoj gazdarici i reci joj da troši, ali da svome mužu ne govori za njih."

Od Džemila bin Murre se prenosi da je rekao: "Bili smo u velikoj neimaštini, pa nam je Muverrik el-'Adželi dolazio noseći vrećicu rekavši: "Čuvajte mi ovo." A kada bi se malo udaljio rekao bi: "Ako vam zatreba slobodno ih potrošite."

Ebu Bekr Muhammed bin Dža'fer je rekao: "Čuo sam Ebu Abbasa el-Muberrida gdje recituje:

*Povjerljiv brat se raduje kada sam dobro * iako ga za mene rodbinske veze ne vežu*

*On mi je draži od hiljadu rođaka * koji nose vatru u prsima i u mene sumnjaju*

Sufjan je rekao: "Muhammedu ibn Munkediru je rečeno: "Šta je još od uživanja ostalo?" Odgovorio je: "Činjenje dobra svojoj braći."

* Bestam et-Tejmi je rekao: "Hammad bin ebi Sulejman bi me posjećivao i provodio kod mene dio dana ali ništa nismo jeli. Pa kada bi odlazio rekao bi: "Pogledaj šta je ispod jastuka, pa im reci da se pomognu time." Kada bi pogledao nalazio bi mnogo dirhema."

Od Kasima bin Abdurahmana se prenosi da je rekao: "Omer bin Hattab je rekao: "Kada ti Uzvišeni Allah podari ljubav čovjeka muslimana drži se za nju i čuvaj je."

Fudale eš-Šeham kaže: "Kada bi Hasanu došla braća, poslužio bi ih onim čime je imao. Ponekad bi rekao nekom od njih: "Izvadi tu korpu ispod kreveta." Ovaj bi je izvadio, a u njoj svježe datule, pa bi Hasan rekao: "To sam za vas čuvao."

* Imam Šafija, Allah mu se smilovao, kaže: "Da ni je druženja sa odabranim i došaptavanja pred zoru sa Allahom Istinitim i Uzvišenim, ne bih više želio da na ovom svijetu živim."

Ahmed bin Dža'fer bin Muslim je u stihu rekao:

*Ljudi imaju brige za mnogim stvarima * a moja briga na dunjaluku je prijatelj koristan*

*Poput duše između dva tijela razdvojena * dva su tijela njihova ali im je duša jedna*

Ebu Abdullah Muhammed bin Abdus el-Džehšijari je u knjizi "Ahbaru-l-vuzara" rekao:

"Našao sam rukopis Ebu Alije Ahmeda bin Isma'ila u kojem kaže: "Pričao mi je Abbas bin Dža'fer el-Asbehani: "Abdulhamid bin Jahja el-Katib je bio tražen, i dok je sjedio sa svojim prijateljem koji se zvao Ibn Mukaffi' kod njih su iznenada ušli ljudi iz potjere i upitali: "Ko je od vas dvojice Abdulhamid?"

Plašeći se da mu prijatelja ne snađe kakvo zlo obojica rekoše: "Ja sam!"

Priča se da je Hadžadž bin Jusuf doveo nekog čovjeka i naredio da se pogubi. Čovjek reče: "O vojskovođo, uzmi me za ruku i povedi do tvoga ćilima a onda učini samnom šta god hoćeš!" Hadžadž se odazva njegovoj molbi a on mu tada reče: "Oprosti mi zarad tvoga prijateljstva i prijatelja!" Hadžadž mu oprosti i reče: "Velikom stvari si me zamolio, jer Hadžadž ni jednog momenta nije zapostavio prijatelje."

Od Zijada bin ebi Zijada se prenosi da je rekao:

"Kada god sam došao kod Abdurahmana bin ebi Lejle lijepo bi sa mnom razgovarao i ukusnu mi hranu ponudio."

* Od Junusa se prenosi da je Hasan rekao:

"Neki ljudi su se znali brinuti o porodici svoga umrlog brata i četrdeset godina nakon njegove smrti."

Kaže Šu'be: "Kada je umro Zubejr, Hakim je sreo njegovog sina Abdulaha i upitao: "Koliko je moj brat iza sebe duga ostavio?" On odgovori: "Milion!" Hakim reče: "Ja ću za njega vratiti petsto hiljada."

Alija bin ebi Davud er-Rekki je u stihu rekao:

"Ko god ti nije brat u ime Allaha, ne očekuj od njega bratstvo dugotrajno, najbolji brat je onaj koji je to u ime Allaha, njegova ljubav i čistota su trajni."

* Ebu Sulejman ed-Daranijj je rekao:

"Kada bi čitav dunjaluk mogao stati u jedan zalogaj, a meni došao moj brat, ja bih taj zalogaj stavio u njegova usta."

* Halef bin Hišam je rekao:

"Učio sam Kur'an pred Selimom sinom 'Isaovim, pa kada sam došao do sure "Vjernik" Ha-mim, i proučio ajet: "Meleki koji drže Prijesto i oni koji su oko njega veličaju i hvale Gospodara svoga i vjeruju u Njega i mole se da budu oprošteni grijesi vjernicima" on jako zaplaka a potom mi reče:

"O Halefe! Zar ne vidiš šta znači biti vjernik?

Ti ga vidiš kako spava u svojoj postelji a meleki za njega oprost mole!"

U biografiji Bekijja bin Mahleda, Allah mu se smilovao, u "Sijeru" je zabilježeno da je sa svojim bratom u tamnoj noći pješačio do Išbilije, a sa drugim do grada Ilbire, dok je sa nemoćnom ženom pješačio do Džejjana. Ovi gradovi se nalaze u Andalusu i jedan od drugog su udaljeni desetinama kilometara.

El-'Ala bin el-Musejjib je rekao:

"Hajsame je bio bogat čovjek i sa sobom je nosio novac u kesama. Sjedio bi u džamiji i kada bi vidio nekoga u otrcanoj odjeći, ispriječio bi mu se na putu i dao mu novaca."

* Kaže Sa'd ibn en-Nebih:

"Iskrena braća su najbolja zarada na dunjaluku. Oni su ukrasi svim nadanjima, oni su podrška u nedaćama i pomažu nam da lijepe odnose i prijateljstva imamo, te da se na najljepši način svoma Gospodaru vratimo."

Kaže Sehl: "Ebu Dža'fer et-Taberi nam je rekao:

"Ahmed bin 'Isa el-'Alevijj mi je napisao u pismu:

*Uistinu je broj povjerljive braće mali * a do tog malog broja, puta ima li?*

Bilal bin Sa'd je rekao:

"Tvoj brat koji te sretne i ukaže ti na tvoju slabost i mahanu, bolji je i korisniji za tebe od onoga koji kad god te sretne dinar ti u ruci ostavi."

* Družio se neki čovjek sa Ishakom bin Ibrahim bin Edhemom pa kada su se rastajali on reče Ishaku:

"Ukaži mi na mahane koje si kod mene primijetio."

On mu reče: "Brate moj, ja pri tebi nisam vidio nikakvu mahanu, jer sam te gladao kao prijatelja, pa sam sve što bi vidio kod tebe shvatao na najljepši način. Zato nekog drugog pitaj za svoje mahane." Ovim povodom napisani su stihovi:

*Zadovoljno oko ne vidi mahana * ali oko koje mrzi mahane otkriva*

Priča se da je trojicu dobrih ljudi među kojima je bio i Ebu Hasan en-Nurijj, tadašnji halifa osudio na smrt. Kada je došlo vrijeme da budu pogubljeni, Ebu Hasan iskorači kako bi on bio prvi kome će glava biti skinuta. Halifa se začudi, pa ga upita šta je razlog tom njegovom postupku. Ebu Hasan reče: "Želim da dam svojoj braći prednost u životu, u ovim zadnjim trenucima", pa su zbog tog njegovog postupka svi pomilovani.

Mu'az bin Mu'az je rekao: "Čuo sam Bin 'Avna gdje kaže: "Niko nije vjerniji Hasanu od mene. Tako mi Allaha, jednog vrućeg dana sam mu došao a on nije bio kod kuće pa sam legao na njegov krevet i zaspao. Kad sam se probudio, on sjedi kraj mene i rashlađuje me."

Muhammed bin Sirin, Allah mu se smilovao, je imao mazgu koja je bila svezana u njegovom dvorištu. Kome god je trebala uzimao ju je i jahao bez pitanja, jer su znali da je Muhammedu drago da se njome koriste.

* Dok je Sufjan es-Sevri bio odsutan od kuće, došla mu je grupa braće. Iako nije bio u kući oni su ušli, te uzeli jesti, i pričati o Sufjanovoj dobroti. Dok su oni tako sjedili dođe Sufjan, pa kada ih ugleda poče plakati. "Zašto plačeš?", upitaše.

"Kako da ne plačem kada ste me podsjetili na naše ispravne prethodnike i odnosite se prema meni onako kako to treba činiti sa dobrima, a ja nisam od njih!?", reče.

Ibn Kutejbe u knjizi "'Ujunu-l-ahbar", prenosi stihove koji govore o bratstvu:

*Tvoj iskreni brat je onaj ko te neće prevarit * i koji će sebi štetu nanjeti da bi tebi mogao koristiti*

*I kada te teška vremena budu nastojala savladati * on će, da bi tebe pomogao, sebe zanemariti*

* Imam Šafija, Allah mu se smilovao, je često posjećivao svoga učenika imama Ahmeda bin Hanbela, a i Ahmed njega. To je spomenuto Šafiji a on reče:

*Kažu: Ahmed te posjećuje a i ti Ahmeda * rekoh: dobrota ne izlazi iz stana njegova*

*Ako me posjeti to je dobrota njegova, ili ja njega * opet zbog dobra njegova, a dobro u svakom slučaju njemu pripada*

Imam Ahmed, Allah mu se smilovao, mu je na ove riječi odgovorio:

*Kada nas posjetiš dobro koje imaš nam pokloniš * a i mi tebe radi dobra tvoga posjećujemo*

*U svakom slučaju, mi se tebi vraćamo i dabogda * tvoj protivnik ono što ti snuje ne dočekao*

Imam Šafija, Allah mu se smilovao, kaže:

"Znak iskrenosti u bratskim odnosima je da prihvatiš slabosti svoga brata, da nadomjestiš njegove nedostatke i da mu oprostiš pogreške."

Neki čovjek je ušao kod Hasana a on spava na svome krevetu. Pored glave mu je bila korpa sa voćem pa ju je ovaj otvorio i počeo iz nje jesti. Hasan se probudi i ugleda čovjeka kako jede pa mu reče: "Allah ti se smilovao! Tako mi Allaha, tako braća postupaju."

Bekijj bin Velid je rekao: "Vjernik kad zavoli vjernika zavoli i psa njegova."

To potvrđuju i sljedeći stihovi:

*Prolazim kraj kuća, kuća gdje je Lejla * ljubim, sad ovaj, pa sad onaj zid*

*Nije ljubav prema kućama moje srce osvojila * nego ljubav prema onoj što je u kućama tim*

* Jahja ibn Mu'az je rekao:

"Kako li je samo loš prijatelj kojem moraš reći: "Spomeni me u svojoj dovi!", i kojem se stalno trebaš ulizivati i laskati, ili kojem se stalno trebaš izvinjavati."

Dža'fer bin Muhammed r.a. je znao reći: "Grozan li je brat onaj čiji novčanik bez pitanja ne smiješ otvoriti i iz njega uzeti onoliko koliko ti treba."

Ebu Dža'fer el-Bakir je svojim drugovima rekao:

"Smijete li zavući ruku u džep svoga brata i uzeti iz njega šta god hoćete?" "Ne smijemo" rekoše.

"E onda i niste braća" reče on.

Jedan od naših ispravnih prethodnika je došao svome prijatelju. Ovaj je izašao pred njega i upitao ga kojim dobrom dolazi a on mu reče: "Dužan sam četiri stotine dirhema." Prijatelj mu uđe u kuću, izbroja dirheme a potom izađe i dade mu potrebnu svotu. Kada je ovaj otišao on se vrati u kuću plačući. Njegova žena mu reče: "Zašto mu nisi naveo kakav razlog i izvinuo se ako ti je bilo toliko teško da mu daš?" On reče: "Ja plačem zato što sam bio nemaran i nisam se brinuo o njegovom stanju pa je morao doći i tražiti." (tražiti)

Mu'az ibn Džebel je imao običaj nekome od svoje braće reći: "Sjedi sa mnom da vjerujemo jedan sat!" Potom bi sjeli i spominjali Uzvišenog Allaha i hvalili Ga. Kaže Kadija Ebu Bekr Ibn el-Arebi: "Da vjerujemo tj.da obnovimo iman, a obnavljanje imana je takođe iman."

* Dža'fer bin Muhammed je rekao: "Najteža su mi braća oni koji se radi mene pretvaraju i usiljeno ponašaju, a i ja se pred njima moram paziti. A najlakši su mi i najdraži mome srcu oni pred kojima se ponašam kao kad sam sam."

* Ebu Sulejman Darani je rekao:

"Ja svome bratu dadnem zalogaj hrane a onda u svojim ustima osjetim njen ukus." Kaže Jezidi: "Zatekao sam Halila bin Ahmeda kako sjedi na hasuri pa mi on napravi mjesto na njoj. Ja nisam želio da mu smetam i da ga stješnjavam a on, pošto se uvijek lijepo odnosio prema svojoj braći, reče: "Sjedi, ima mjesta."

Pogovor

Bratstvo u ime Allaha je mnogo veće od toga da bi se svi njegovi aspekti mogli sažeti na nekoliko stranica. Kada bi se čojvek ograničio samo na navođenje tekstova i predaja koje govore o bratstvu, to bi zauzelo nekoliko velikih tomova. Šta bi tek bilo kada bi se u potpunosti tema pojasnila i prokomentarisala!? Najviše što je se htjelo ovim skromnim djelom jeste podsjećanje i upućivanje savjeta onome ko mari za pitanjem bratstva u ime Allaha, koje je najčvršći ugovor između vjernika.

Jedan od razloga koji su potakli pisanje ovih stranica o bratstvu jeste i današnje stanje muslimana, u kojem se bratstvo u ime Allaha spustilo na najniže stepene. Na njegovo mjesto su došla ovosvjetska dobra i interesi, a bratstvo je postalo isprazna fraza koja se ponavlja na svečanostima i predavanjima, a koja u stvarnosti nema primjene kod većine muslimana.

Oživljavanje bratstva kao jedne od vjerskih dužnosti je ustvari buđenje nove generacije ashaba i tabi'ina koji su ovoj islamskoj dužnosti dali njeno pravo, a i više od toga. Dali su nam najljepše primjere žrtvovanja i iskrenog odnosa prema braći muslimanima.

To su moji preci, pa daj mi ljude poput njih
** kada se na sijelu okupimo, o Allahu*

Obaveza svakoga ko se brine za stanje muslimana je, da ih podsjeća, savjetuje i poziva na oživljavanje svijesti o obavezi bratstva, i njenog vraćanja na pročelje normi koje određuju međusobne odnose kod muslimana. A ko poziva ka dobru bude mu upisana nagrada svakog onog ko to dobro bude radio do Sudnjega dana.

Ako se pravo islamsko bratstvo snažno vrati u našu stvarnost, mi ćemo biti u stanju preći preko provalije slabosti imana u koju smo upali. Uz pomoć bratstva moći ćemo prevazići sve prepreke koje stoje na putu imana u našim životima. Ponovo ćemo živjeti ponosno i osjećati slasti ibadeta i robovanja Allahu. Prebrodit ćemo teškoće i gorčinu života na ovome svijetu, sve uz pomoć širenja ideje iskrenog bratstva, potpomaganja, zajedništva i solidarnosti.

Tjeskobu koju većina nas osjeti i čiju gorčinu nalazimo u našim grlima i srcima, u većini slučajeva, uzrokuje slabost imana i potreba za pomagačem i savjetnikom, te nepostojanje srčanih veza među vjernicima. To u ljudima budi klonulost i negativna osjećanja koja se mogu pretvoriti u melanholiju i sjetu, u kojima će se pomiješati zavist sa mržnjom, i otuđenost sa prezirom i drugim bolestima od kojih će jedne prouzrokovati kidanje bratskih veza, druge okretanje leđa jednih drugima, itd. A iza svega toga može stajati nešto što je mnogo blaže od svega navedenog, npr. da se u srcu muslimana, samo zbog osjećaja da njegova braća ne učestvuju u rješavanju njegovih problema, niti osjete njegovu potrebu i slabost, probude nezadovoljstvo, prezir i sl.

Mi smo danas u najvećoj potrebi za oživljavanjem iskrenog islamskog bratstva. Prvo, zato što nas je Uzvišeni Allah time obavezao, a drugo, zato što mi živimo u svijetu koji nema milosti prema slabima i razjedinjenima.

Koplja se ne daju slomiti kada se udruže
** a kada se razdvoje, jedno po jedno se polome*

I naši neprijatelji znaju da je najbolje oružje u borbi protiv nas rad na očuvanju razjedinjenosti. Zato se trebamo truditi da se oslobodimo vođstva razjedinjenosti na kojem nam niko ne zavidi.

I neka je Allahov salavat na našeg uglednika Muhammeda, njegovu porodicu i sve ashabe!

Slavljen neka si Ti Gospodaru naš
i neka Ti je hvala!

Svjedočimo da nema boga osim Tebe,
od Tebe oprost tražimo i Tebi se kajemo!

Subhaneke allahumme ve bi hamdike,
ešhedu en la ilahe illa ente, nestagfiruke ve netubu ilejke!

Šam, Allahovom dozvolom, blagoslovljen:
29. zul-ka'de 1426.

Sadržaj:

Predgovor 5

Prvo poglavlje 9
Vrijednost bratstva u ime Allaha 11
Cijenjena omladino: 18
Draga braćo! 23
Vi koji izgovarate ***La ilahe illalah!*** 23

Drugo poglavlje 33
Hadisi Mustafe s.a.v.s o bratstvu 35

Treće poglavlje 43
O razlozima razjedinjenosti 45
Osvrt na našu stvarnost 64

Četvrto poglavlje 67
O faktorima zbližavanja 69

Peto poglavlje 79
Priče iz života onih koji se vole u ime Allaha 81

Pogovor 91

USKORO NOVA KNJIGA!!!

"Muslimanski velikani na samrtnoj postelji"

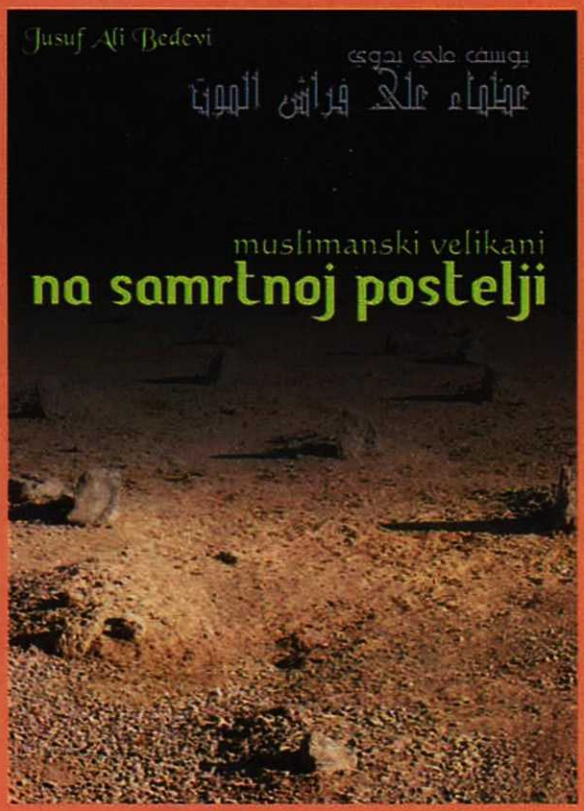

"Svako živo biće će smrt okusiti! I nagrade ćete dobiti samo na Sudnjem danu. Ko bude od Vatre udaljen i u Džeennet uveden; taj je postigao što je želio; a život na ovom svijetu je samo varljivo naslađivanje." (Kur'an, 3:185)

Ibn Abbas je rekao: "Posljednja teška stvar na koju će naići vjernik je smrt." Smrt je neminovnost svakog živog bića. Svako živo biće će smrt okusiti. Ali ne suočavamo se svi jednako sa smrću.

Kroz knjigu "Muslimanski velikani na samrtnoj postelji", čiji je autor Jusuf Ali Bedevi, moći ćete se upoznati sa tim kako su se muslimanski velikani suočavali sa smrću, s tim neminovnim krajem.

Autor nam daje opise posljednjih trenutaka 112 muslimanskih velikana. Da spomenemo samo neke o kojima govori: MUHAMMED, sallallahu alejhi ve sellem, EBU BEKR ES-SIDDIK, OMER IBNU-L-HATTAB, OSMAN IBN 'AFFAN, SUFJAN ES-SEVRI, EL-HASEN EL-BASRI, ER-REBI' IBN HAJSEM, SE'ID IBN DŽUBEJR, SA'D IBNU-R-REBI', ABDULLAH IBN MUBAREK i brojni drugi.

Nadamo se da ćete uživati u čitanju ove knjige i da ćete iz nje uzeti brojne poruke.

prof. Munir Zahirović